

Handelshøyskolen BI - campus Stavanger

BTH 36201

Bacheloroppgave - Økonomi og administrasjon

Bacheloroppgave

"Hvilke faktorer vil påvirke samfunnsansvarsrapportering med nytt EU-regelverk om bærekraftig finans?"

Navn: Harkaran Singh Rai

Utlevering: 11.01.2021 09.00

Innlevering: 02.06.2021 13.00

Bacheloroppgave ved Handelshøyskolen BI

"Hvilke faktorer vil påvirke samfunnsansvarsrapportering med nytt EU-regelverk om bærekraftig finans?"

Eksamenskode og navn:

BTH 3620 Bacheloroppgave – Økonomi og administrasjon

Utleveringsdato: 06.01.2021

Innleveringsdato: 02.06.2021

Stuedsted: Campus Stavanger

Denne oppgaven er gjennomført som en del av studiet ved Handelshøyskolen BI.

Dette innebærer ikke at Handelshøyskolen BI går god for de metoder som er anvendt, de resultater som er fremkommet eller de konklusjoner som er trukket.

FORORD

Denne oppgaven er en avsluttende del av bachelorstudiet i Økonomi og Administrasjon ved Handelshøyskolen BI, Stavanger.

Interessen for klima og miljø har alltid vært til stede, men foreningen mellom bærekraft og finans kom som en konsekvens av internship. Her fikk jeg mulighet til å sette meg inn i EU sitt nye rammeverk for bærekraftig finans. Gjennom internship perioden opparbeidet jeg meg stor kunnskap om regelverket og da særlig klassifiseringsforordningen.

Jeg ønsker å benytte anledningen til å takke Nysø Klimainvesteringer AS for internship-oppholdet høsten 2020. Det var en utrolig lærerik periode å være sammen med kunnskapsrike mennesker, fylt med teft og entusiasme for faget sitt!

En stor takk min veileder Riana Steen for hennes engasjement, tydelige tilbakemeldinger og konstruktive kritikk.

Takk til mine studievenner, venner og familie for støtte og hjelp.

Vil til slutt takke min kone for all støtte gjennom studiene de siste 3 årene.

Stavanger 2. juni 2021

Innholdsfortegnelse

I. FORKORTELSER, FORKLARINGER, TABELLER, DIAGRAMMER OG FIGURER	iii
II. SAMMENDRAG	v
1. INTRODUKSJON	1
1.1 Bakgrunn for oppgaven	1
1.2 Problemstilling og dens aktualitet	1
1.3 Avgrensning til oppgaven	2
1.4 Oppgavens oppbygging	3
2. TEORETISK RAMMEVERK	5
2.1 Hvor kommer samfunnsansvar fra?	5
2.2 Virksomhetens samfunnsansvar	7
2.3 Utfordringene med innføring av bærekraft inn i dagens økonomiske modell	9
2.4 Rammeverk for kommunikasjon av samfunnsansvar	11
2.5 Regnskaps- og rapporteringskvalitet	12
2.6 International Financial Reporting Standard (IFRS)	13
2.7 Samfunnsansvarsrapportering; regnskapslov §3-3c	14
2.8 Dagens lovgivning fra myndighetene	15
2.8.1 Gjeldende norsk lov	15
2.8.2 Gjeldende EU krav og regler	15
2.9. Kommende lovgivning fra myndighetene	17
2.10 Internasjonale initiativer	19
2.10.1 UN Global Compact	20
2.10.2 Det Globale Rapporteringsinitiativet	20
2.10.3 Integreert rapportering	21
3. METODE	24
3.1 Forskningsdesign	24
3.2 Datainnsamling	25
3.2.1 Dokumentanalyse	25
3.2.2 Deltakende observasjon	27
3.3 Relabilitet og validitet	28
4. PRESENTASJON AV EMPIRI	29
4.1 FS1: Hvilke drivere for bærekraftsrapportering finnes i dag?	29
4.1.1 Analyse av Finanstilsynets temarapport	30
4.1.2 Analyse av et utvalg norske foretak	31
4.1.3 Oppsummering i forskningsspørsmål 1	32
4.2 FS2: Hvilke fordeler og ulemper blir det med det nye EU-regelverket om Bærekraftig Finans?	34
4.2.1 Analyse av klassifiseringsforordningen	34
4.2.2 Oppsummering	40
5. DRØFTING	42
5.1 Betydning av funn i FS1	42
5.2 Betydning av funn i FS2	44
5.3 Oppsummering	47
6. KONKLUSJON OG VIDERE FORSKNING	48
REFERANSER	49
OVERSIKT OVER VEDLEGG	55

I. FORKORTELSER, FORKLARINGER, TABELLER, DIAGRAMMER OG FIGURER

FORKORTELSER OG FORKLARINGER	
CAPEX	Kapitalutgift, investeringer
CICERO	Norges fremste institutt for klimaforskning
Direktiv 2013/34/EU	Regnskapsdirektivet
Direktiv 2014/95/EU	Endringsdirektivet til regnskapsdirektivet
EBA ¹	Den europeiske banktilsynsmyndighet
EIOPA ²	Den europeiske tilsynsmyndigheten på forsikrings- og pensjonsområdet
EPRA	European Public Real Estate Association
EPRA BPR	EPRA Sustainability Best Practices Recommendations on Sustainability Reporting
ESAs	European Supervisory Authorities (EBA, EIOPA & ESMA)
ESG	Environmental (miljø), Social (samfunn) og Governance (eierstyring)
ESMA ³	Den Europeiske Verdipapir- og Markedstilsynsmyndighet
EU-direktiv ⁴	En rettsakt som fastsetter et mål som landene skal oppnå. I likhet med forordninger, gjennomføres de fleste direktiver i Norge gjennom forskrifter, men større rammedirektiver kan nødvendiggjøre nye norske lover eller endringer i eksisterende lover.
EU-forordning ⁵	En forordning er en bindende rettsakt. De fleste forordninger gjennomføres i Norge i form av egne forskrifter, men av og til krever de lovendringer eller nye lover.
EU Green Deal	EUs grønne vekststrategi. Målet er klimanøytralitet i EU i 2050.
EUR-Lex ⁶	Offisiell nettside for EU lovgivning og tilgang til direktiver og andre offisielle dokumenter fra EU kommisjonen.
FoU	Forskning og utvikling
GRI ⁷	Global Reporting Initiative. En organisasjon og en standard som hjelper med bærekraftsrapportering.
Grønn By	Frittstående stiftelse som arbeider med bærekraft og miljøbevissthet.
IFRS	IFRS står for International Financial Reporting Standard, og gjennom EØS avtalen gjelder IFRS også for norske virksomheter.
IIRC ⁸	The Integrated Reporting Council. En organisasjon og en standard som hjelper med integrert rapportering av finansiell- og ikke-finansiell informasjon.
ISO-Standard	Tekniske spesifikasjoner eller retningslinjer
Investinor	Norsk investeringsselskap
KPI	Key Performance Indicator
NACE ⁹	Standard for næringsgruppering og koding av aktiviteter.
NFRD	Non-Financial Reporting Directive. Se Direktiv 2014/95/EU
Nordic Egde	Non-profit-organisasjon som fremmer løsninger for smarte byer og lokalsamfunn.
OPEX	Driftskostnader
Parisavtalen	Internasjonal avtale fra 2015 om klimapolitikk.
Taksonomi ¹⁰	Navnsetting av systematiske enheter
Stranded assets	Eiendeler som har mulig redusert eller ingen verdi, som følge av endringer i eksterne rammebetingelser, inkludert endringer i teknologi, regelverk, markeder eller samfunnsvaner.

¹ https://no.wikipedia.org/wiki/Den_europeiske_banktilsynsmyndighet

² <https://www.finansnorge.no/aktuelt/nyheter/2013/11/hva-skjer-for-solvens-ii/>

³ <https://www.regjeringen.no/no/sub/eos-notatbasen/notatene/2012/okt/nytt-europeisk-tilsynssystem---esma/id2434317/>

⁴ <https://europolov.no/laer-mer/eu-rettsaktene>

⁵ <https://europolov.no/laer-mer/eu-rettsaktene>

⁶ <https://eur-lex.europa.eu/content/welcome/about.html>

⁷ <https://www.globalreporting.org>

⁸ <https://integratedreporting.org>

⁹ <https://www.ssb.no/klass/klassifikasjoner/6>

¹⁰ <https://snl.no/taksonomi>

TCFD ¹¹	<i>Task Force on Climate-Related Financial Disclosures</i> . Arbeidsgruppe som i 2017 publiserte en rapporteringsstandard for identifisering av klimarelaterte trusler og muligheter.
XBRL-formatet ¹²	Elektronisk rapporteringsformat

TABELLER		
<i>Nr</i>	<i>Beskrivelse</i>	<i>Side</i>
1	Oppgavens oppbygging	4
2	Den ansvarlige bedriften (inspirert fra Kvalnes, 2012)	7
3	De syv drivere for bærekraftig revolusjon (Elkington, 1997, 2004, s. 3-6)	9
4	NFRD rapporteringskrav	16
5	Ikke-bindende retningslinjer (Finanstilsynet, 2020, s.7)	16
6	Forklaring på regnskapsposter (egen oversettelse, TEG, 2020)	19
7	Overordnede krav til GRI	21
8	Sammenligning av rapporteringsformater (egen oversettelse, Schoenmaker mfl., 2019, s. 158)	23
9	Dokumenter brukt i forskningen for denne oppgaven	26
10	Liste over deltakelse på webinarer	27
11	Norske foretak brukt til FS1	31
12	Gjennomsnitt antall sider for bærekraftsrapport	32
13	Oppsummering hovedfunn i FS1	31
14	Oversikt over NACE-koder i henhold til EUs taksonomi	34
15	De seks miljømål definert i artikkel 9 (egen oversettelse, Direktiv 2020/852/EU, s. 29)	35
16	Regnskapsposter forklart opp mot 2 miljømål (egen oversettelse, TEG, 2020)	36
17	Eksempel på bruk rapportering av taksonomi i 2025 (egen utviklet, tall fra Vedlegg 2)	38
18	Eksempel på bruk rapportering av taksonomi i 2025 (egen utviklet, tall fra Vedlegg 2)	39

DIAGRAMMER		
<i>Nr</i>	<i>Beskrivelse</i>	<i>Side</i>
1	Model A: Verdiskapelse i en tradisjonell økonomi	10
2	Modell B: Langsiktig verdiskapelse i en bærekraftig økonomi	10
3	Rammeverk for samfunnsansvar kommunikasjon (Du et al. 2010)	12
4	Hvordan finansregnskapet påvirker bruken av samfunnets ressurser (Langli, s. 45)	13
5	Antall økonomiske aktiviteter med i EUs taksonomi	34
6	Gjennomgang og kartlegging av bærekraftig aktiviteter	37
7	2020 inntekt fordelt på aktiviteter i henhold til taksonomi (vedlegg 2, TURNOVER)	38
8	2020 Investeringer fordelt på aktiviteter i henhold til taksonomi (vedlegg 2, CAPEX)	38
9	2025 Inntekt fordelt på aktiviteter i henhold til taksonomi (vedlegg 2, TURNOVER)	39

FIGURER		
<i>Nr</i>	<i>Beskrivelse</i>	<i>Side</i>
1	EU Bærekraftig Finans Rammeverk (https://www.irishfunds.ie/regulatory-technical/sustainable-finance)	3
2	Carrolls CSR-pyramide (Carson mfl., 2015, s.153)	6
3	Triple bottom line (Carson mfl., 2015, s. 193)	8
4	De 6 kapitalene i IR (egen oversettelse, IIRC, 2013)	22
5	Plan og struktur for metode og analyse	25
6	Vilkår for økonomisk aktivitet er miljømessig bærekraftig definert i artikkel 3 (egen oversettelse, Direktiv 2020/852/EU, s. 27)	36
7	Bruk av EUs taksonomi (egen utviklet, inspirert av EU Banking and Finance)	39
8	Bruk av EUs taksonomi (egen utviklet, inspirert av EU Banking and Finance)	40
9	Oppdeling av berørte ressurser (egen utviklet)	44
10	Mulig ansvarsområder for berørte ressurser (egen utviklet)	44

¹¹ <https://www.regnskapnorge.no/faget/artikler/regnskap/tcfd---en-kort-innforing/>

¹² <https://www.pwc.no/no/publikasjoner/rapportering-borsnoterte-foretak.html>

II. SAMMENDRAG

Formålet med denne oppgaven har vært å se på hvordan påvirkning det nye regelverket fra EU om bærekraftig finans vil påvirke samfunnsansvarsrapporteringen til større selskaper i Norge. Det nye regelverket fra EU har også ført til forslag om endring av regnskapsloven §3-3c og hvordan kvaliteten til denne rapporteringen skal bedres med de nye kravene.

For å belyse problemstillingen har jeg brukt relevante teorier innenfor samfunnsansvar, regnskapsloven, kommunikasjon, ulike forordninger og rammeverk fra EU og internasjonale initiativer og anbefalinger. Hensikten med teoriene har vært å få en dypere innsikt i betydningen av samfunnsansvarsrapportering, hvordan dens rolle har vært og hvordan den er i dag.

Analysen er delt opp i to forskningsspørsmål, da det 1) er hensiktsmessig å vise dagens krav og metode. Og 2) hvordan det nye regelverket vil påvirke rapporteringen til foretakene.

Oppgaven vil også fremstille noen av de mest brukte rammeverkene og internasjonale initiativer, som blir brukt i dag for å rapportere ikke-finansielle informasjon. Et rammeverk som ikke er så mye brukt i Norge, kan kanskje få en større rolle og bruk hos norske foretak. Integreert Rapportering forenkler årsberetningen og gjør det lettere for leseren å se verdiskapningen i et foretak i dag. Samtidig gir denne type rapport muligheten til å presentere den langsiktige strategien, integrert med finansiell- og ikke-finansiell informasjon.

Fra denne forskningen ser vi at klassifiseringsforordningen vil bli en stor og komplisert oppgave for de berørte foretak. Gjennomgang av foretakets inntekter, investeringer og operasjonelle kostnader vil bli krevende. Alle disse økonomiske aktivitetene må gjennom en prosess for vise om de er i henhold til nye tekniske spesifiserte klimakrav og kan bidra vesentlig til et eller flere definerte klimamål. I tillegg stilles det minimumsvilkår til sosiale rettigheter. Dette er da særlig viktig for de foretak som har internasjonal virksomhet.

1. INTRODUKSJON

1.1 Bakgrunn for oppgaven

Sommeren 2020 publiserte EU-kommisjonen regelverket *EU Taxonomy*, et klassifiseringssystem for viser hvilke økonomiske aktiviteter som kan betegnes for klimavennlige eller bærekraftig. Dette rammeverket bygger på seks definerte miljømål som er i tråd med Parisavtalen og EU Green Deal.

EU Taxonomy er omfattende og er bærebjelken til EUs rammeverk *Bærekraftig Finans*. Det vil omfavne selskaper og foretak, investorer, finansmarkedsdeltakere med mer.

Bærekraft eller det å vise hensyn til samfunnet, klima og menneskerettigheter er ikke et nytt fenomen. Tidligere har benevnelsene CSR, samfunnsansvar og ESG vært brukt, nå er det begrepet bærekraft som gjelder. Og dette samfunnsansvaret har blitt større og sterkere med årene for bedrifter og selskaper. De senere årene har det i tillegg kommet krav fra myndighetene til rapportering av ikke-finansielle aktiviteter. Store foretak rapporterer dermed i dag hvordan deres virksomhet påvirker klima, mennesker og generelt samfunnet rundt seg. Denne rapporteringen har blitt en del av lovverket og er systematisert av ulike organisasjoner.

1.2 Problemstilling og dens aktualitet

Ifølge Finanstilsynet sitt høringsnotat om gjennomføring av EU-regelverk om bærekraftig finans fra oktober 2020, har Finansdepartementet bedt Finanstilsynet om å utrede endringer i norsk lov som en følge av Norge sine EØS-forpliktelse (Finanstilsynet, 2020). Endringen går ut på at to forordninger, *offentliggjøringsforordningen* og *klassifiseringsforordningen*, krever offentliggjøring av informasjon om hvordan foretakenes investeringer og virksomheten bidrar til bærekraftig utvikling. I tillegg er det krav til informasjon som skal gis ved salg av finansielle produkter (Finanstilsynet, 2020, s. 3). Som en følge av de kommende nye endringene, gir dette grunnlaget til oppgavens problemstilling:

«Hvilke faktorer vil påvirke samfunnsansvarsrapporteringen med nytt EU-regelverk om bærekraftig finans?»

De aktuelle forordningene er:

- Forordning 2019/2088 Offentliggjøring av bærekraftsinformasjon i finanssektoren (heretter kalt offentliggjøringsforordningen)
- Forordning 2020/852 Rammeverket for et klassifiseringssystem for ulike bærekraftige aktiviteter (heretter kalt klassifiseringsforordningen)

Den sistnevnte forordningen blir også kalt EUs taksonomi¹³.

Schoenmaker mfl. (2019) sier vi er i en overgangsfase fra en lineær økonomi; *ta, lage, bruke og kaste*, til en mer *lav-utslipp* og *sirkulær økonomi* for å redusere avhengigheten av naturressurser.

Hensikten med det nye rammeverket for bærekraftig finans er å flytte kapitalen og investeringer fra en tradisjonell økonomi til bærekraftig økonomi. Og taksonomien, altså klassifiseringsforordningen er verktøyet for denne overgangen.

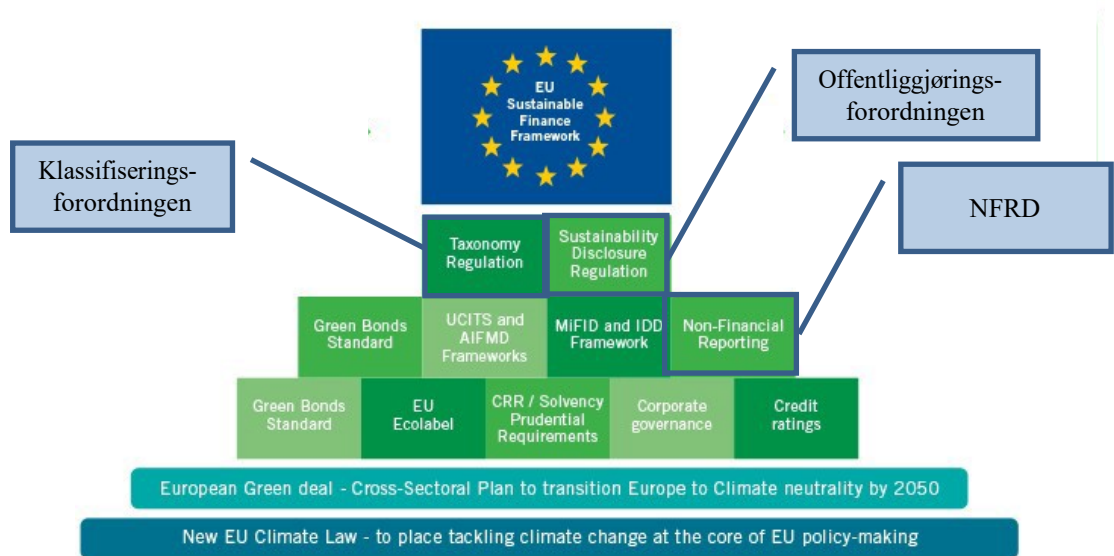
1.3 Avgrensning av oppgaven

Tema for denne oppgaven og EU sitt rammeverk for bærekraftig finans i sin helhet er stort og kompleks. De ulike delene for samfunnsansvarsrapportering kunne vært egne tema for prosjektoppgaver. Jeg mener at det er viktig å vise helheten for temaet, for å få en forståelse av hvordan rapporteringen skjer i dag og hvordan de nye kravene blir. Av den grunn blir det en overordnet fremstilling fremfor et dypdykk i et spesifikt område. Jeg vil allikevel gi et godt innblikk i lovverket som finnes i dag, for eksempel *Endringsdirektivet* (NFRD), og de nye forordningene fra EU om samfunnsansvarsrapportering.

Figur 1 under viser hele EUs rammeverk for bærekraftig finans. På grunn av det store omfanget til offentliggjøringsforordningen og klassifiseringsforordningen, har jeg valgt å fokusere forskningsspørsmål 2 på den sistnevnte forordningen. Dette fordi jeg har opparbeidet meg mest kunnskap om denne og at det er her jeg mener norske selskaper vil møte størst utfordringer.

---

¹³ Norsk oversette fra engelsk: EU Taxonomy

Figur 1: EU Bærekraftig Finans Rammeverk (<https://www.irishfunds.ie/regulatory-technical/sustainable-finance>)

Jeg mener at perioden 2020-2 kanskje vil være det viktigste året for etablering av omstilling til rammeverket for bærekraftig finans. Lansering av nye vedtekter og høringsnotater skjer i et høyt tempo, og det kommer stadig nye meldinger fra EU om initiativ som blir delegert til blant annet ESMA og EBA. I tillegg blir det parallelt lansert andre internasjonale initiativer, blant annet av IFRS. Derfor har jeg valgt dokumentasjon og initiativer som er fra senest 1. mars 2021.

Denne oppgaven består hovedsakelig av mine analyser og tolkninger av den dokumentasjonen som kommer fra norske myndigheter og EU-kommisjonen. Jeg har også brukt tredjepartsanalyser og sammenlignet dem med noen enkle analyser som jeg har foretatt av noen norske foretak. Tredjepartsanalysene som kommer fra Finanstilsynet, er ansett som pålitelige og derfor er det ikke blitt brukt intervju som metode.

I noen av figurene og diagrammene har jeg beholdt det originale språket engelsk. Dette fordi budskap og mening ikke ville ha samme gjennomslag på norsk. Jeg har derfor gitt en kort beskrivelse på norsk enten før eller etter figur og diagram.

1.4 Oppgavens oppbygging

Tabellen under viser oppbygging av denne bacheloroppgaven med kapitler og fokusområder.

Tabell 1: Oppgavens oppbygging

Kapittel:	Fokusområde
1: Introduksjon	Bakgrunn for oppgaven, problemstilling og oppgavens aktualitet blir synliggjort.
2: Teoretisk rammeverk	Teoretisk grunnlag og utvikling av bedriftenes samfunnsansvar historisk sett. Beskrivelse av dagens lovverk og krav; både nasjonalt og fra EU. Eksempel på de to mest brukte rapporteringsstandardene og ett mindre brukt rammeverk.
3: Metode	Den metodiske tilnærmingen som er brukt i oppgaven. Beskrivelse av forskningsdesign, forskningsprosess, datagrunnlag og validitet og reliabilitet. Presentasjon av sekundær- og tertiærdata.
4: Analyse	Presentasjon av empiri og funn med bakgrunn forskningsspørsmålene.
5: Drøfting	Drøfting og resultat basert på forskningsspørsmålene og teori.
6: Konklusjon	Konklusjonen trekker frem hovedfunnene som besvarer problemstilling og oppgavens forskningsspørsmål. Forslag til videre forskning.

2. TEORETISK RAMMEVERK

I denne delen skal jeg se på begrepet samfunnsansvar, dets opphav og hvordan bedriftenes samfunnsansvar har utviklet seg historisk sett. Et annet begrep er CSR, som står for *Corporate Social Responsibility*. I de senere årene har begge disse begrepene fått en sterk forankring; både i den offentlige og private sfære, og de dekker flere områder som bedriftenes strategi, offentlig lovgivning, markedsføring, etikk og moral.

I tillegg har jeg med beskrivelse av lovverket og de krav som er gjeldende i dag både nasjonalt og internasjonalt.

2.1 Hvor kommer samfunnsansvar fra?

Samfunnsansvar eller CSR er ikke et nytt begrep og en finner spor helt tilbake til Adam Smith sitt arbeid i 1766 *Lectures on Jurisprudence*. Her presenterer Smith idéen om at "*honesty is profitable*", hvor han sier at når en selger gjennomfører et stort antall salg, er ikke målet å maksimere profitten i hvert enkelt salg; men å maksimere profitten totalt sett. Carrasco sier at Smith ønsker med dette å formidle er at uærlighet ved et enkelt salg, kan gi negative konsekvenser i fremtiden. Han konkluderer dermed med at budskapet til Smith er at ærlighet lønner seg i det lange løp (egen oversettelse, Carrasco, 2007, s. 454-460).

Det moderne uttrykket og samfunnsansvar slik som vi kjenner det i dag stammer allikevel fra 1930- og 40-tallet (Midttun, 2013, s.18). Midttun oppsummerer samfunnsansvar eller CSR som en langsiktig prosess for "*civilising capitalism*"; altså det å gjenvinne flere ansvarsområder som sosiale og klimarelaterte forhold for bedriftene (Midttun, 2013, s.18). Den amerikanske næringslivsetikeren Archie Carroll henviste i 1999 til Howard Bowens bok fra 1953 "*Social Responsibilities of the Businessman*", som det fremtredende øyeblikket for starten av det moderne samfunnsansvar. I ettertid har det kommet flere teorier innen dette temaet, som interessenteorien og etikkteorier for næringslivet.

Carroll har også argumentert for at bedrifter må påta seg et utvidet samfunnsansvar (Carson mfl., 2015, s.152). Han identifiserer fire områder for bedriftenes samfunnsansvar og definerer det slik: "*Bedriftenes samfunnsansvar omfatter de økonomiske, juridiske, etiske og filantropiske forventningene som samfunnet har til organisasjoner på et bestemt tidspunkt*" (Carson mfl., 2015, s.153). Disse fire områdene plasserte Carroll i en pyramide:

Figur 2: Carrolls CSR-pyramide (Carson mfl., 2015, s.153)

Denne modellen til Carroll viser hvilke prioriteringer en kan gjøre til samfunnsansvar. Bedriftene beveger seg oppover i ansvarspyramiden, på samme måte som mennesker beveger seg oppover Maslows "behovspyramide" (Carson mfl., 2015, s. 154). Bevegelsen går fra det mest grunnleggende og mot det minst nødvendige for å overleve. God lønnsomhet er et absolutt krav for en bedrift til å overleve, det er også det juridiske. De to øverste derimot er frivillige, men brudd på det etiske ansvaret kan skade bedriften på sikt.

En som motargumenter for bedriftenes samfunnsansvar er Milton Friedman. I 1970 sa Friedman at bedriftene ikke har noe samfunnsansvar utover å sørge for lønnsomhet og dermed et størst mulig økonomisk utbytte for eierne av bedriften (Carson mfl., 2015, s. 149). Han underbygger dette synspunktet med at bedrifter ikke kan være ansvarlige for noe som helst – bare personer kan ha ansvar (Carson mfl., 2015, s. 149). Friedman sier også at bedriftsledernes samfunnsansvar derfor ikke gir mening, da de ikke er noe mer enn ansatte i bedriften, og bedriftsledernes eneste ansvar og forpliktelse er ovenfor bedriftenes eiere. Han argumentere videre at bedriftenes samfunnsansvar, altså det å bidra økonomisk til gode formål i samfunnet, er det samme som å bruke andre menneskers penger etter eget skjønn. Det må sies å være umoralsk. Filantropi og veldedighet er helt i orden, mener Friedman, men bare så lenge private personer bruke egne, private penger til slike formål (Carson mfl., 2015, s. 149).

Friedman innrømmer riktig nok at det er greit for en bedriftsleder å velge en samfunnsansvarlig strategi, så lenge det gjøres ut fra bare økonomiske og ikke etiske prinsipper. Dette da for å gjøre bedriften mer lønnsom (Carson mfl., 2015, s. 152).

Det er ikke lenger like lett å argumentere for at "*the business of business is business*", for da Friedman i 1970 skrev dette hadde bedriftene en mindre fremtredende rolle i samfunnet. I senere tid har næringslivet imidlertid en avgjørende innvirkning på samfunnsutvikling og miljø Dette har ført til forventninger fra omgivelsene om at bedriftene bør ta mer ansvar. I det minste bør det kreves at i den grad bedriftene er med på å skape sosiale og miljømessige problemer, bør de også ta sin del av ansvaret for å løse dem (Carson mfl., 2015, s. 152).

2.2 Virksomhetens samfunnsansvar

Hvordan ville Adam Smith forholdt seg til idéen om bedriftenes samfunnsansvar? Smith fremstiller at handelsfolk primært er motivert av egeninteresse, hvor samfunnsnyttene ligger i at den enkelte jobber for å tilfredsstille egne og nærstående behov. Han er opptatt av hva som er fornuftig arbeidsdeling i samfunnet og at de enkelte grupper bør gjøre det de er best egnet til (Kvalnes, 2012, s. 115).

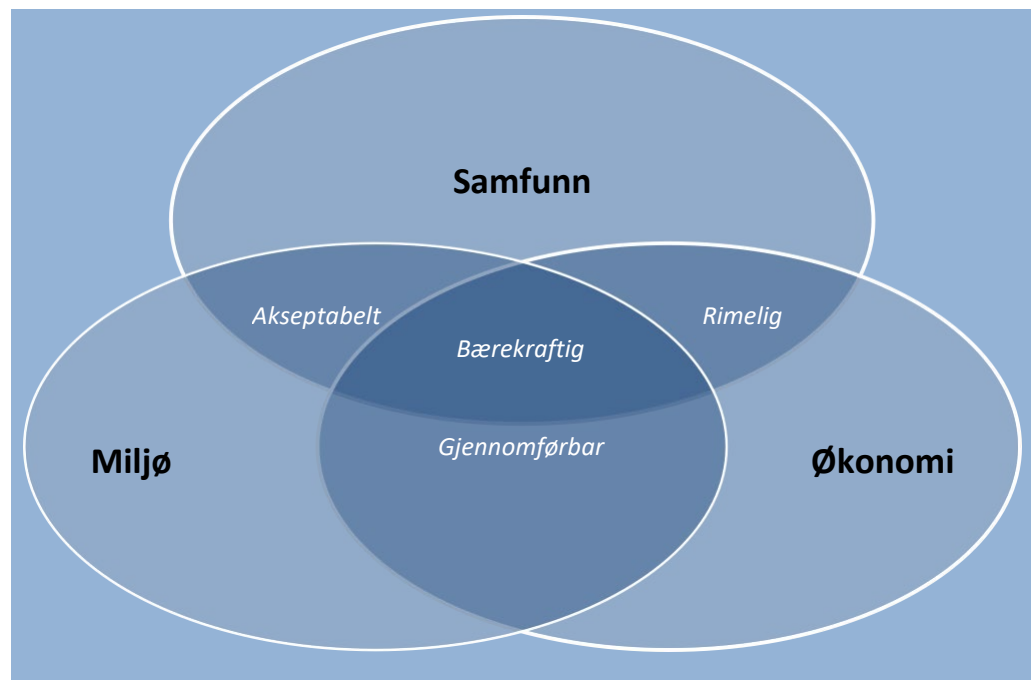
Med Smith sitt syn, kan en sette opp tre argumenter mot at bedrifter engasjerer seg aktivt i samfunnsansvar utover å drive lønnsomhet:

Tabell 2: Den ansvarlige bedriften (inspirert fra Kvalnes, 2012)

Bedriften som omsorgsfull samfunnsaktør er en ulv i fåreklær.	Fokuset er profittmaksimering.	Bedriften kan ikke holdes under oppsyn av myndighetene når den er i fåreklær.
Myndighetene skal løse samfunnsproblemer.	Bedriften er best til å utvikle, markedsføre og selge produkter.	Samfunnet er best tjent med denne arbeidsdelingen.
Begrense bedriftenes makt.	Bedriften kan påvirke og styre samfunnsutviklingen i sin favør.	Samfunnsutvikling er demokratisk funderte organer og politiske myndigheters område.

Når en ser på disse tre argumentene fra Kvalnes, kan det tenkes at bedriften gjør mer samfunnsnytte ved å konsentrere seg om sin kjernevirksomhet. Dermed må maktfaktoren begrenses.

John Elkington utviklet i 1997 et rammeverk med utgangspunkt i sosiale, miljømessige og økonomiske verdier. Denne modellen beskriver da hvordan bærekraft eller samfunnsansvar bør utøves av en bedrift. "Den tredelte bunnlinjen" synliggjør bedriftenes forpliktelser utover og over den økonomiske, og lønnsomheten kommer når en er over bunnlinjen. Denne modellen går da utover bedriftens tradisjonelle syn på fortjeneste og avkastning, ved at samfunns- og miljømessige hensyn også må legges til grunn (Carson mfl., 2015, s. 193). Elkington konkluderer med at det kan være utfordrende å balansere de tre hensynene. Den tredelte bunnlinje komplisere samfunnsansvar ytterligere, men at et samspill mellom samfunnsaktørene kan gjøre det lettere. Hensikten med teorien er at et balansert forhold vil føre til en bærekraftig bedrift som er varig, rettferdig og levedyktig.

Figur 3: Triple bottom line (Carson mfl., 2015, s. 193)

I Elkingtons bok "Cannibals with Forks; the Triple Bottom Line of 21st Century Businessman", presenteres syv drivere for den "bærekraftige revolusjonen". Disse syv driverne beskriver hvorfor bedriften bør utøve den tredelte linjen.

Tabell 3: De syv drivere for bærekraftig revolusjon (Elkington, 1997, 2004, s. 3-6)

Revolusjon	Nytt paradigme
Marked	Vil hovedsakelig bli drevet av konkurranse og tilpasning for de utfordringer den vil bringe.
Verdier	Større fokus på de sosiale og samfunnsmessige verdier. Hard og myk lovgivning vil gli mer inn i hverandre.
Åpenhet	Økende grad av informasjon tilgjengelig for interessenter og større innflytelse i beslutningsprosesser.
Livssyklus teknologi	Fokus på blant annet sirkulærøkonomi og utnyttelse av produktets livssyklus for reduserte kostnader og gjenbruk.
Samarbeid	Partnerskap og dialog på tvers av markeder, næringer og bedrifter vil fremme bærekraftig utvikling.
Tid	Endring i fokus fra kortsiktig perspektiv til implementering av langsiktig bærekraftig utvikling.
Selskapsledelse	Høyere grad av ansvarliggjøring mot ledelse og eiere for å fremme bærekraftig utvikling.

Den tredelte bunnlinjen vil dermed kreve ikke bare økonomisk lønnsomhet av næringslivet; men også økt fokus på samfunnsmessige faktorer. Med disse syv revolusjonene vil overgangen til en mer bærekraftig økonomi bli mer kompleks. Dette vil igjen føre til tettere samarbeid og dialog på tvers, men vil bli drevet av næringslivet mer enn myndighetene eller NGOene. Tidligere har de to sistnevnte og særlig NGOene appellert til samfunnsansvar, men dette vil nå endres og bedriftsledere vil være i førersetet for den bærekraftige utviklingen, ifølge Elkington.

2.3 Utfordringene med innføring av bærekraft inn i dagens økonomiske modell

Dagens økonomiske modell ble utformet med tanke på overflod av naturressurser og uten bekymring for karbonutslipp. Derfor så var hensyn til miljø ikke tatt med, kun den kortsiktige tilgangen til arbeid og kapital (Schoenmaker mfl., 2019, s. 3). I dag finner vi fremdeles slike modeller i ulike næringer, men dette er ikke lenger holdbart. Derfor er fokuset nå skiftet mot en overgangsøkonomi hvor lavutslipp og sirkulærøkonomi skal danne grunnlag for et mer bærekraftig samfunn. En raskere omstilling vil gjøre overgangen mer skånsom mot klimaet og kloden. Dersom en utsetter denne omstillingen, kan det føre til plutselig sjokk i enkelte næringer og utsette mange bedrifter for *strandede eiendeler*. Altså eiendeler som plutselig ikke har verdi på grunn av miljøskadelige årsaker. Det finnes flere næringer og bedrifter som ikke startet denne nødvendige omstillingen, da særlig

de som driver med blant annet fossil- og naturressursproduksjon (Schoenmaker mfl., 2019, s. 3).

Model A: Verdiskapelse i en tradisjonell økonomi:

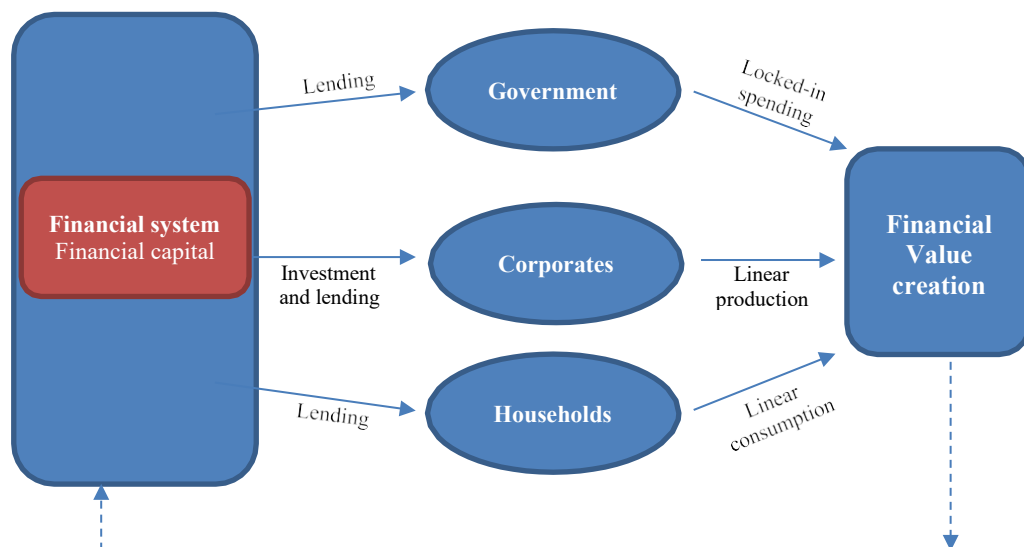

Diagram 1: Verdiskapelse i en tradisjonell økonomi

Modell A viser en tradisjonell økonomisk verdiskapelse hvor flyten av penger mot verdiskapelse i samfunnet. De relevante interessentene er mottakere i midten som igjen skaper verdi og danner en såkalt feedback-loop. Denne type tradisjonell verdiskapelse er rettet mot dagens industrier og myndigheter som for eksempel fossilbasert energi-infrastruktur eller tradisjonelt jordbruk (Schoenmaker mfl., 2019, s. 29).

Modell B: Langsiktig verdiskapelse i en bærekraftig økonomi:

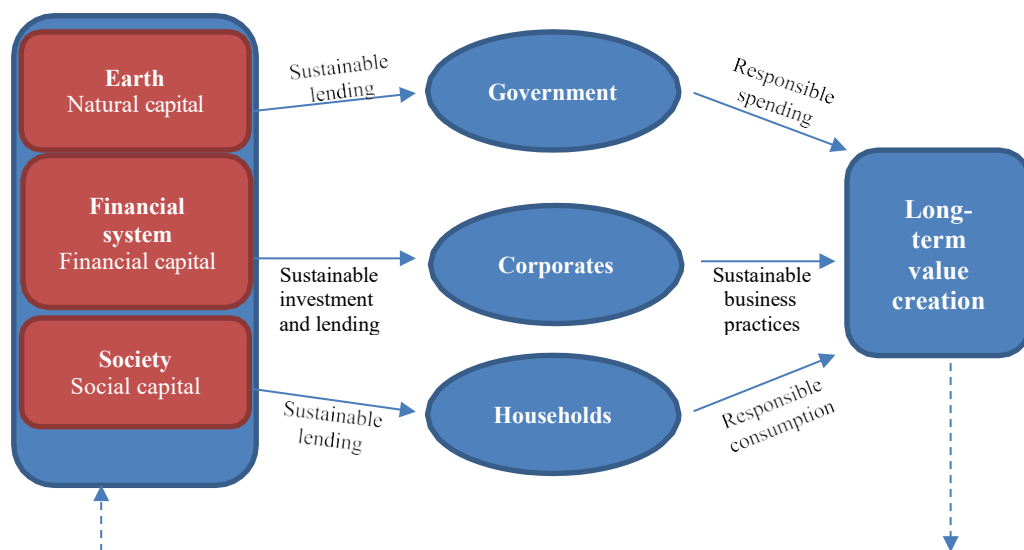

Diagram 2: Langsiktig verdiskapelse i en bærekraftig økonomi

Modell B viser et bærekraftig økonomisk regime med fokus på langsiktig verdiskapelse. Til venstre vises naturressurser samt finansielle og sosiale ressurser som skal skape verdi for de relevante interessentene. Fokuset for disse interessentene er ansvarlig forbruk og bruk av beste praksis metoder for bærekraftig utvikling (Schoenmaker mfl., 2019, s. 29).

Hvorfor spiller finans en nøkkelrolle for bærekraftig utvikling? Det finansielle systemet skal allokere best mulig de nødvendige finansielle ressursene. Eksempelvis kan det styre investeringer mot de næringer, bedrifter eller prosjekter som fremmer overgang til en bærekraftig utvikling og lavutslippsøkonomi (Schoenmaker mfl., 2019, s. 3).

Schoenmaker mfl. forteller at *bærekraftig finans* viser hvordan finans kan samhandle med økonomiske, sosiale og miljømessige aspekter. For eksempel, kan finansielle instrumenter kalkulere risiko i en verdsettelse. Risiko kan for eksempel oppstå i forbindelse med karbonutslipp og klimaforandringer.

2.4 Rammeverk for kommunikasjon av samfunnsansvar

Bedrifter og foretak blir i større grad nå en før bedt om økt etisk oppførsel, tillit, troverdighet og åpenhet for sine interessenter (Midttun, 2013, s. 63). Kravene fra samfunnet om samfunnsansvarsrapportering blir stadig større. Blant annet er media og NGOene opptatt av å gjøre denne informasjonen offentlig. Derfor vil bedriftenes oppførsel offentliggjøres enten de rapporter det selv eller ikke (Midttun, 2013, s.63).

Et rammeverk for kommunikasjon for samfunnsansvar er utviklet av Du, Bhattacharya og Sen (2010), og modellen gir et bilde av hvordan bedrifter kan effektivisere sin kommunikasjon. Rammeverket består av tre hoveddeler; kommunikasjon, handlingsplan og utfall. Målbare utfall kan inkludere bevisstgjøring, holdningsendring og bygge tillit.

Boksen til venstre handler om innhold og arena for kommunikasjon, motivasjon og hvilke forpliktelser et selskap har for samfunnsansvar. Selskaper kan også bruke forskjellige metoder for å spre sitt budskap eller engasjement, for eksempel i en bærekraftsrapport eller ulike initiativ for lokalsamfunnet. De to midterste boksene viser hvilke faktorer som påvirker selskapet. Interne og eksterne krefter har stor innflytelse hva og hvordan kommunikasjonen skal formidles. Den siste

boksen forteller oss utfallet av kommunikasjonen. Den påvirker både internt i selskapet gjennom bevisstgjøring og holdningsendring, og eksternt hos interessentene, fra deres oppfatning og handling.

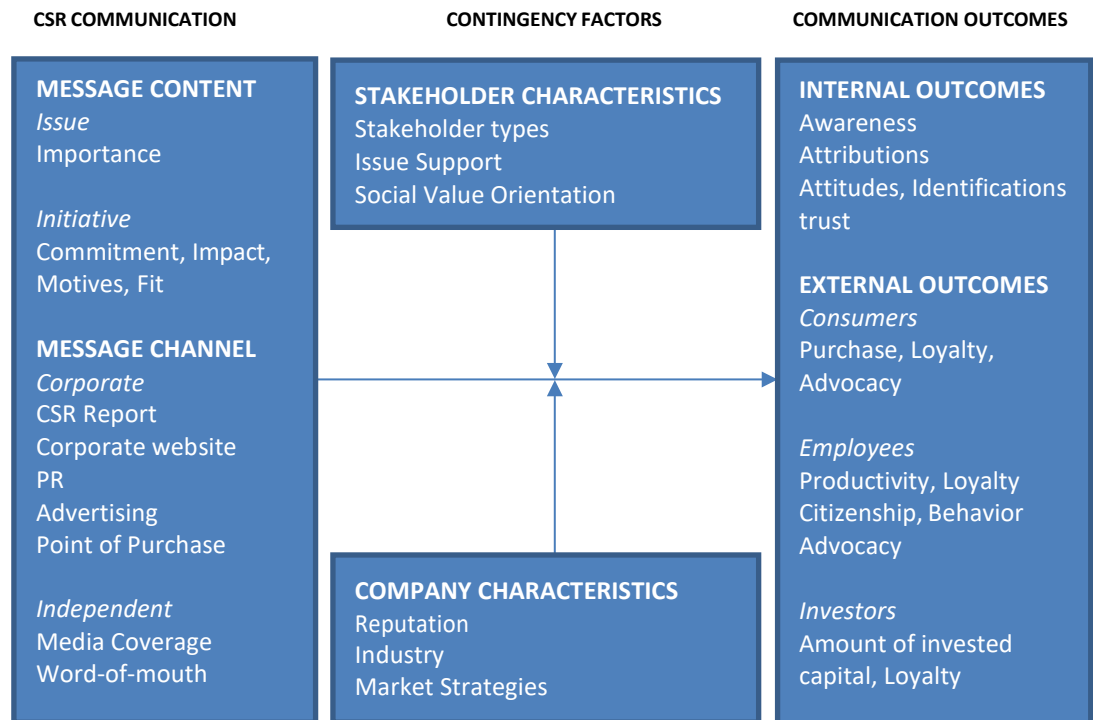

Diagram 3: Rammeverk for samfunnsansvar kommunikasjon (Du mfl. 2010)

2.5 Regnskaps- og rapporteringskvalitet

Ifølge Langli (2018, s. 44) brukes finansregnskapet til å besvare spørsmål om hvordan økonomien i et selskap utvikler seg. Innholdet er standardisert, hvilket innebærer at forskjellige foretak og selskap må følge de samme reglene for inntjening, hvordan finansiell stilling skal måles og hvordan informasjonen skal presenteres (Langli, 2018, s. 44).

Finansregnskap er viktig og verdifullt for å kommunisere med omverdenen og informere interessentene for eksempel eierne om avkastningen er tilfredsstillende.

Finansregnskapet fremskaffer også informasjon som gjør at beslutningstakerne tar beslutninger som samfunnet sett under ett er tjent med (Langli, 2018, s. 45).

Langli sier at samfunnet rår over en rekke naturressurser som olje- og gassforekomster, vannkraft, strømkabler og arbeidskraft. Når disse ressursene blir effektivt utnyttet, gir det høyere inntekter og økt velferd. En viktig forutsetning for at dette skal skje, er at beslutninger fattes på riktig grunnlag (2018, s. 45).

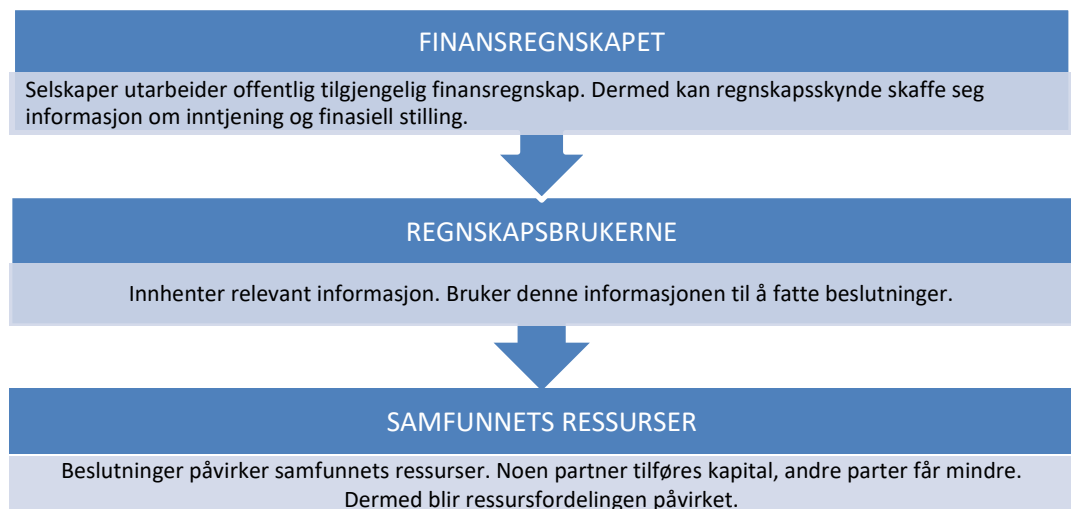

Diagram 4: Hvordan finansregnskapet påvirker bruken av samfunnets ressurser (Langli, s. 45)

Gjennom århundre så har regnskapet blitt mer detaljert av den grunn for at beslutningstaking skal bli bedre. Dette har nå ført til at større selskaper nå rapporterer nå ved hjelp av internasjonale standarder (Schoenmaker mfl., 2019, s. 151).

Globalisering har ført til at økonomier gjør transaksjoner på tvers av landegrensar med fri flyt av kapital. Investorer søker dermed muligheter i forskjellige land, men har blitt møtt av ulike standarder for regnskaps i sine respektive land (International Financial Reporting Standard, 2021).

2.6 International Financial Reporting Standard (IFRS)

Som en internasjonal standard ble IFRS innført i Norge 2005.

Rapporteringsstandarden bidrar til et mer effektivt kapitalmarked, noe som gir store gevinster for både foretaket og for samfunnet (Langli, 2018, s. 47).

Behovet for en internasjonal standard oppstod gjennom globaliseringen og IFRS har ført til bedre mulighet for sammenligning og kvalitet på informasjonen.

Standarden ansvarliggjør også ledelsen og identifiserer muligheter eller risiko enklere for investorer (International Financial Reporting Standard, 2021). Dette gjør at man kan sikre at de økonomiske forholdene blir mer transparente, og dermed kan man enklere samarbeide over landegrensene.

Ifølge Eccles og Saltzman (2011, s. 56-61) har finansregnskapet en institusjonell legitimitet gjennom disse faktorene:

- Rapporterings-, målbarhets- og tilsynsstandarder
- Effektiv juridisk håndheving
- Interne kontroll og tilsynssystemer

- Teknologi som muliggjør rask fangst og aggregering av data

I Norge har vi en forskrift om *forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsstandarder*, som gjør at foretak som avlegger regnskap etter IFRS, overstyrer regnskapsloven¹⁴. Det er i hovedsak børsnoterte foretak som er pliktet til å utarbeide konsernregnskap etter IFRS. I tillegg er foretak som ikke er børsnotert, men som har notert gjeldspapirer på Oslo Børs, også pliktige. Hovedforskjellen mellom regnskapsloven og IFRS er at IFRS viser konsernregnskapet til et foretak hvor det samler regnskapet til alle selskapene i dette foretaket. Langli forteller at poenget med konsernregnskaper er å eliminere transaksjoner mellom foretak som er under felles kontroll, slik at regnskapet får frem de økonomiske konsekvensene av transaksjoner et foretak har med de andre foretak (Langli, 2018, s. 50). En kan dermed si at IFRS er balanseorientert, mens regnskapsloven er resultatorientert.

I dag (april 2021) finnes det 17 ulike IFRS-standarder, og hver av disse beskriver hvordan et foretak skal føre regnskap på de ulike postene, for eksempel ulike metoder for avskrivninger på anleggsmidler og tilnærming av avvikling for ulike virksomheter.

2.7 Samfunnsansvarsrapportering; regnskapslov §3-3c

Lovforslaget om opplysninger om samfunnsansvar i årsberetningen, kom i 2013 og ble fremmet i *Prop. 48 L – 2012-2013*¹⁵. Dette forslaget hadde sin bakgrunn fra direktivet 2013/34/EU (regnskapsdirektivet) og ble en del av regnskapsloven §3-3c (NOU 2016:11, s. 14).

Loven handler om at foretakene skal i sin årlige beretning skal gi en redegjørelse om samfunnsansvar. Redegjørelsen gjøres enten i årsberetningen eller i et eget dokument med henvisning til årsberetningen. Foretakene skal i denne redegjørelsen dekke opplysninger om retningslinjer, prinsipper, prosedyrer og standarder for følgende temaer:

- Menneskerettigheter
- Arbeidstakerrettigheter og sosiale forhold
- Miljø

¹⁴ <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2008-01-21-57>

¹⁵ Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

- Korrupsjonsbekjempelse

Redegjørelsen skal beskrive hvordan foretakene integrerer disse fire punktene i sine forretningsstrategier, i sin daglige drift og i forhold til sine interessenter. Foretakene skal også opplyse om hvordan de arbeider for å omsette disse til handling, samt gi en vurdering av resultatene som er oppnådd og forventningene til dette arbeidet fremover. Foretakene kan erstatte denne redegjørelsen, dersom fremskritt rapporten er i henhold til FNs initiativ om bærekraftig utvikling (UN Global Compact) eller rammeverket for til det globale rapporteringsinitiativet GRI). Jeg henviser her til regnskapsloven (2013, §3-3c).

Disse rapporteringskravene gjelder for store foretak etter regnskapsloven:

- Børsnoterte foretak
- Allmennaksjeselskap
- Banker
- Finansieringsforetak
- Morselskap i finanskonsern

2.8 Dagens lovgivning fra myndighetene

2.8.1 Gjeldende norsk lov

Regnskapsloven (rskl) §3-3c krever at alle berørte selskaper og foretak skal ha med samfunnsansvarsrapporten i sin årsberetning eller som et eget offentlig dokument. Denne regnskapsloven har sin bakgrunn fra direktiv 2013/34/EU. Rskl §3-3c nevner følgende forhold som det skal rapporteres på; *menneskerettigheter, arbeidsrettigheter, sosiale forhold, det ytre forhold og bekjempelse av korrupsjon*. Ifølge Finanstilsynet er utfordringen at lovteksten ikke stiller konkrete krav til hvilke opplysninger som skal gis om disse forholdene (Finanstilsynet, 2020).

2.8.2 Gjeldende EU-krav og regler

Et endringsdirektiv 2014/95/EU ble innlemmet i EØS-avtalen i begynnelsen av 2016 og gjelder offentliggjøring av ikke-finansiell og mangfoldsinformasjon av enkelte store foretak og grupper (Regjeringen, 2013).

Ifølge Meld. St.22 (2019-2020) skriver Finansdepartementet at endringsdirektivet NFRD (*Non-Financial Reporting Directive*) er et endringsdirektiv til

regnskapsdirektivet. NFRD og regnskapsdirektivet er EØS-relevante, men har ikke blitt gjennomført i norsk rett.

NFRD stiller krav til at store foretak skal utarbeide en redegjørelse som inneholder konsistent og sammenlignbar informasjon relatert til bærekraft, foretakets utvikling, forretningsmodell og forebygging og/eller inntrufne alvorlige hendelser som er relatert til bærekraft. Tabellen under viser oppstilling av disse kravene:

Tabell 4: NFRD rapporteringskrav

BÆREKRAFT	FORETAKETS UTVIKLING	FORETAKETS FORRETNINGSMODELL	ALVORLIGE HENDELSER
Miljø	Årsresultat	Retningslinjer	Forhold med høy sannsynlighet
Sosiale forhold	Finansiell stilling	Resultater	Inntrufne hendelser
Arbeidsforhold	Påvirkning på dets aktiviteter	Relevante risikoer	
Bekjempelse av bestikkelser og korrupsjon		Ikke-finansielle KPI-er	

NFRD oppstod som i følge av økt fokus på åpenhet og ønske om mer systematisk kommunikasjon om selskapenes etterlevelse av ikke-finansiell aktivitet. Dette var da særlig viktig for investorer og kunder, med tanke på hvor mye samfunnsansvar som pågår i et selskap. I 2017 publiserte EU-kommisjonen ikke-bindende retningslinjer til NFRD, for å veilede foretakene om denne rapporteringen. Målet var å blant annet å få en redegjørelse som var sammenlignbar med andre foretak, og innebar høy kvalitet og fleksibilitet mot bærekraftig vekst og åpenhet mot interessentene (egen oversettelse, EU-kommisjonen, 2017).

Tabell 5, Ikke-bindende retningslinjer (Finanstilsynet, 2020, s.7)

Ikke-bindende retningslinjer – overordnede prinsipper	Ikke-bindende retningslinjer – hovedområder
Retningslinjene inneholder seks overordnede prinsipper for ikke-finansiell rapportering	Retningslinjene omfatter også hvordan innholdskravene i NFRD kan oppfylles, gjennom beskrivelse av følgende områder
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vesentlig ➤ Rettvisende, balansert og forståelig ➤ Omfattende, men presis ➤ Strategisk og framoverskuende ➤ Interessentorientert ➤ Konsistent og sammenhengende 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Foretakets forretningsmodell ➤ Foretakets retningslinjer og aktsomhetsvurderinger ➤ Resultatene av foretakets retningslinjer ➤ Sentrale risikoer og risikostyring ➤ KPI-er

I 2019 publiserte EU-kommisjonen ikke-bindende retningslinjer for rapportering av klimarelatert informasjon (EU-kommisjonen, 2019), i tråd med kravene i NFRD. Disse retningslinjene har tatt inn anbefalinger for rapportering av klimarisiko fra *Task Force on Climate-related Financial Disclosures* (TCFD), og er et tillegg til retningslinjene fra 2017 (Finanstilsynet, 2020, s. 7).

Ifølge NFRD skal det foreligge en attestasjon av bærekraftsinformasjon. Finanstilsynet sier at ekstern attestasjon av bærekraftsinformasjon kan bidra til å styrke bærekraftsrapporteringen ved å redusere risiko for feil og unøyaktighet i rapporteringen, og til å øke tilliten til rapporteringen hos interessentene (2020, s. 12). Det er imidlertid viktig å merke seg at attestasjon av bærekraftsinformasjon i de fleste tilfeller utgjør en begrenset attestasjon som gir *moderat sikkerhet* («*limited assurance*») for at informasjonen er korrekt. Dette skiller seg fra attestasjon som gjøres av for eksempel årsregnskapet, og som gir *betryggende sikkerhet* («*reasonable assurance*») (Finanstilsynet, 2020, s.12-13). Dette skyldes at dagens regelverk for revisors vurdering er svært begrenset (NOU 2016: 11, s. 50).

2.9 Kommende lovgivning fra myndighetene

I oktober 2020 sendte Finanstilsynet ut et høringsnotat om gjennomføring av EU-regelverk om bærekraftig finans (Finanstilsynet, 2020). Høringsnotatet ble sendt ut til norske aktører om deres kommentar til to forordninger som skal gjennomføres i en ny lov om opplysninger om bærekraft. Gjeldende forordninger er:

- Forordning 2019/2088 – offentliggjøringsforordningen
- Forordning 2020/852 – klassifiseringsforordningen

Offentliggjøringsforordningen handler om krav til offentliggjøring av informasjon om hvordan foretakenes investeringer og virksomhet bidrar til bærekraftig utvikling. I tillegg er det krav om informasjon som skal gis ved salg av finansielle produkter. Forordningen ble vedtatt i EU i november 2019, og er gjeldende fra mars 2021.

Klassifiseringsforordningen fastsetter kriterier for å avgjøre i hvilken grad en økonomisk aktivitet anses som bærekraftig. Denne forordningen omfatter også

endringer i offentliggjøringsforordningen. Forordningen ble vedtatt i EU juni 2020, og deler av den skal gjelde fra januar 2022.

Disse to forordningene er en del av EUs grønne vekststrategi (EU Green Deal), hvor målet er til EU er å sikre en mer bærekraftig og sirkulær økonomisk utvikling med mindre forurensning og lavere klimagassutslipp, bedre helse, økt livskvalitet og nye arbeidsplasser (Regjeringen, 2020).

EU Technical Expert Group on Sustainable Finance (TEG) lanserte det siste utkastet og forslag til bærekraftige aktiviteter (Taxonomy Report) i 2020 (TEG, 2020). Disse aktivitetene ble identifisert av ekspertgruppen som de aktiviteter som kan gi betydelig bidrag til reduksjon av klimagass utslipp. Ekspertgruppen har på en avansert vitenskapelig måte da laget denne taksonomien for å etablere en felles forståelse av hvilke aktiviteter og investeringer som kan regnes som bærekraftige. Finanstilsynet sier også at dette klassifiseringssystemet skal blant annet skal danne grunnlag for en europeisk standard for grønne obligasjoner og en felles europeisk merkeordning for grønne finansielle produkter rettet mot forbrukere. På denne måten kan bærekraftige investeringer synliggjøres, i tillegg til at muligheten for "grønnvasking", hvor finansielle produkter markedsføres som grønne uten å ha beviselige klima- eller miljøeffekter, kan reduseres (Finanstilsynet, 2020). Sammen med Taxonomy Report ble det og lansert et vedlegg med tekniske krav til bærekraftige aktiviteter. Totalt er det så langt laget kriterier for;

- 70 økonomiske aktiviteter for begrensning av klimaendring;
- 68 økonomiske aktiviteter for klimatilpasning;

og disse tekniske kravene er nå blitt lovpålagt i EU i form av et «*Delegated Acts*¹⁶» (EU-Kommisjonen, u.å.). Disse tekniske kravene er beskrevet i dokumentene Annex I og Annex II til Delegated Acts (EU-kommisjonen, 2021). Klassifiseringsforordningen har definert fire vilkår som må oppfylles for at en spesifikk økonomisk aktivitet skal betraktes miljømessig bærekraftig. To av vilkårene er rettet mot seks miljømål som skal bidra til reduksjon av klimautslipp for å nå kravene satt i Paris-avtalen. For hver økonomisk aktivitet som er relevant for foretakene, skal de rapportere hvor mye inntekt, investeringer og

¹⁶ Bestemmelser som utfyller eksisterende lovgivning (<https://www.europalov.no/laer-mer/beslutningsprosessen>).

driftskostnader de ulike aktivitetene. Nærmere beskrivelse og analyse av de fire vilkårene, de seks miljømålene og føring av regnskap, blir beskrevet i forskningsspørsmål 2, del 5 Empiri i denne oppgaven.

I høringsnotatet til Finanstilsynet står det at klassifiseringsforordningen omfatter foretak som etter regnskapsdirektivet (direktiv 2013/34/EU) artikkel 19a og 29a har plikt til å offentliggjøre ikke-finansiell informasjon om virksomheten. I denne forbindelse nevnes at endringsdirektivet (direktiv 2014/95/EU) til regnskapsdirektivet fastsetter at reglene gjelder for store foretak av allmenn interesse, forutsatt at foretaket har mer enn 500 ansatte (Finanstilsynet, 2020, s.11). Dette betyr at foretak som faller under Rskl §3-3c og NFRD, må ta i bruk klassifiseringsforordningen (og offentliggjøringsforordningen) etter datoene som er blitt presentert lenger oppe.

Et av formålene med de nye forordningene er å få foretakene til å bli mer åpne om sin virksomhet og rapportering. Derfor skal berørte foretak av klassifiseringsforordningen, ifølge artikkel 8(2) i direktivet, rapportere sine enkelte regnskapsposter opp mot de relevante bærekraftige aktivitetene som er definert i taksonomien. Alle aktiviteter som fører til eller er med på *inntekt*, *investering* og *operasjonelle kostnader* skal nå føres inn i årsberetningen til foretakene (egen oversettelse, direktiv 2020/885/EU). Definisjon av disse postene er nærmere forklart under i tabell 6.

Tabell 6: Forklaring på regnskapsposter (egen oversettelse, TEG, 2020)

Regnskapspost	Definisjon
Inntekter	Tilgang på nye eiendeler, verdiøkning på eksisterende eiendeler eller reduksjoner i forpliktelser som fører til økt egenkapital i løpet av rapporteringsperioden, og som ikke skyldes kapitalinnskudd fra eiere.
Innvesteringer	Transaksjoner som påvirker foretakets eiendeler som skal eies eller brukes i virksomheten over tid.
Operasjonelle driftskostnader	Avgang av eiendeler eller reduksjon i verdien på eiendeler eller økning i forpliktelser som fører til redusert egenkapital i løpet av rapporteringsperioden, og som ikke er kapitaluttak til eierne.

2.10 Internasjonale initiativer

Regnskapsloven §3-3c viser til to internasjonale initiativer foretakene benytter i sin redegjørelse om ikke-finansielle rapport, FN sitt initiativ for samarbeid med

næringslivet om bærekraftig utvikling (UNGC) og Det Globale Rapporteringsinitiativet (GRI)¹⁷. I tillegg til dette finnes det et forholdvis nytt, men etablert rammeverk kalt Integreert Rapportering (IR). Dette rammeverket er mer brukt internasjonalt, men har i de senere årene fått oppmerksomhet i Norge, særlig fra revisjonsselskapene.

2.10.1 UN Global Compact

UN Global Compact (UNGC) er FNs organisasjon for bærekraftig næringsliv og verdens største bedriftsinitiativ for bærekraft. Dette initiativet bygger på ti prinsipper for ansvarlig næringsliv, og FN sine 17 bærekraftsmål er innlemmet i disse prinsippene. Ifølge FN viser de 17 bærekraftsmålene hvilke utfordringer verden står ovenfor. UNGC sine prinsipper gjør at bedriften sikrer ansvarlig drift innen menneskerettigheter, arbeidsliv, antikorrupsjon og miljø. Med dette mener de at det ligger forretningsmuligheter til å løse bærekraftsmålene (UN Global Compact, u.å.). Organisasjonen UNGC mener at bedriftenes samfunnsansvar starter med deres egne verdier og prinsipper. Det betyr at bedriften drives på en slik måte at man minimum tar ansvar når det kommer til *menneskerettigheter, arbeid, miljø* og *antikorrupsjon*. Ved å bruke UNGC sine ti prinsipper i egen strategi, politikk og i praksis er man ansvarlig overfor mennesker, samfunn; og med det legger grunnlaget for langvarig suksess (UN Global Compact, u.å.). De nordiske landene, inkludert Norge, var tidlig ute med å støtte dette arbeidet fra FN og andre internasjonale initiativer som retningslinjer fra OECD og GRI. Og med disse overordnede politiske målene, har disse initiativene betraktelig forsterket samfunnsansvar i de nordiske velferdsstatene (egen oversettelse, Midthun, 2013, s. 276).

2.10.2 Det Globale Rapporteringsinitiativet

Det Globale Rapporteringsinitiativet (GRI) ble grunnlagt i 1997 i USA, som følge av Exxon Valdez-oljeutslipp katastrofen. Etterspillet ble et ønske om mer åpenhet og ansvarliggjøring av foretakene for deres innvirkning på miljøet. GRI hjelper i dag foretak og selskaper med dette, for å sørge for en mer bærekraftig fremtid (egen oversettelse, Global Reporting Initiative, 2021). Det er verdt å merke seg at GRI bygger rapporteringen på de samme ti prinsippene fra UNGC og FN sine 17

¹⁷ https://lovdata.no/pro/#document/NL/lov/1998-07-17-56/KAPITTEL_3?searchResultContext=1399&rowNumber=1&totalHits=2767

bærekraftsmål. I motsetning til UNGC, bærer GRI mer preg av å være regelbasert enn kun prinsipper. Det gjør at denne rapporteringen er mindre ubøyelig og fokuserer på pålitelig, relevant og standardisert informasjon til sine interessenter (egen oversettelse, Schoenmaker, 2019, s. 162). GRI-rapporteringsstandardene gjør det lettere å sammenligne enn ved bruk av den prinsippbaserte rapporten. Det finnes egne manualer, mange retningslinjer og rapporteringsstandarder tilgjengelig gratis for brukerne. Regnskap Norge mener formålet med GRI-standardene er å skape et felles språk for brukerne og deres interessegrupper, hvor de økonomiske, miljømessige og sosiale konsekvensene av brukernes drift kan kommuniseres og forstås (Regnskap Norge, 2019). I den egenutviklede tabell 7 under, vises innhold og krav til GRI.

Tabell 7: Overordnede krav til GRI

Det Globale Rapporteringsinitiativet	
Mottakere	Alle interessenter
Innhold og rapporteringshensikt	Bærekraftig innvirkning (økonomisk, miljø, sosiale og eierstyring)
Omfang	Ledelsens tilnærming til vesentlige forhold. Rapporten bør inneholde: % innvirkning på ESG; eller vesentlig bidra til innflytelse og vurderinger for interessentene
Offentliggjøringsmetode	Bærekraftsrapport

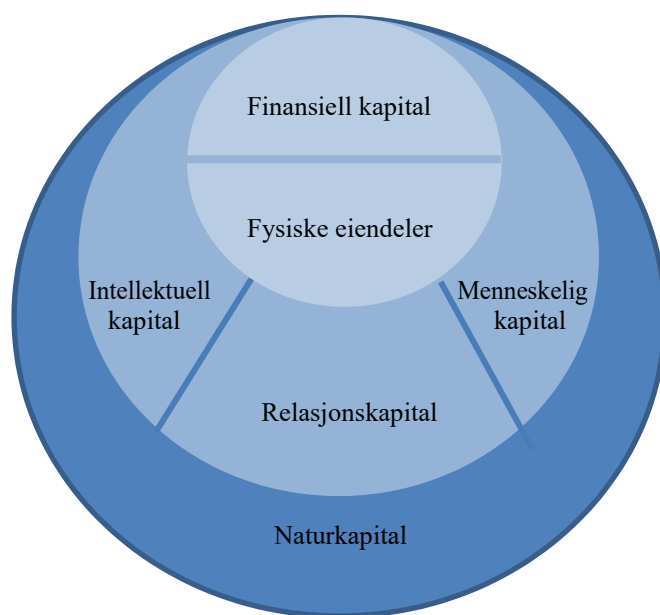
2.10.3 Integrert rapportering

Integrert rapportering (IR) handler om å ha en mer sammenhengende og effektiv tilnærming til foretakenes redegjørelse. Målet er å øke kvaliteten på informasjonen til investorer og andre finansielle aktører (egen oversettelse, IIRC, 2013). The Integrated Reporting Council (IIRC), som ble etablert i 2009, har utviklet dette rammeverket i samarbeid med standardsettere som *International Accounting Standards Board (IASB)*, *Financial Accounting Standards Board (FASB)*, *Sustainability Accounting Standards Board*, *Global Reporting Initiative (GRI)*, ledende investorer, børser, myndigheter, selskaper og de «fire store» revisjons- og rådgivningshusene (Thornam mfl., 2015, s. 62-69).

IR kombinerer den finansielle og den ikke-finansielle rapporteringen. I IIRC sin rapport fra 2013, defineres IR som et komprimert kommunikasjons rammeverk om hvordan et foretaks strategi, styresett, resultat og utsikter fører til

verdiskapning på kort-, mellomlang og lang sikt (egen oversettelse, Schoenmaker mfl., 2019, s. 157). Eccles og Saltzman (2011) definerer IR som et enkelt dokument som presenterer og forklarer foretakets finansielle og ikke-finansielle resultat, ofte i kombinasjon med hverandre. Et integrert tankesett betyr å koble sammen og ha gjensidig avhengighet av faktorer som påvirker foretakets evne til å skape verdi over tid. IR bygger på en utvidet forståelse av kapital, som vist i figur 4. I følge Thornam mfl. (2015) har tradisjonell rapportering har tatt utgangspunkt i *finansiell kapital* og *fysiske eiendeler*. Integrert rapportering skal i tillegg gi innsikt i forvaltningen av andre kapitalområder som er vesentlige for måloppnåelsen. IIRC eksemplifiserer slike kapitalområder som:

- *Intellektuell kapital*: eksisterende patenter og rettigheter, merkevaren, evne til innovasjon og tilpasningsdyktighet
- *Menneskelig kapital*: kunnskap og evner blant ansatte i selskapet og deres evne til samarbeid og ledelse
- *Relasjonskapital*: relasjoner med betydning for forretningsmodellen som eksempelvis støtte fra myndigheter, inkludert lisenser og subsidier, og forholdet til interessenter (kunder, investorer, lokalsamfunnet og leverandører)
- *Naturkapital*: naturressurser med betydning for forretningsmodellen, som drivstoff, vann, energi, og råmaterialer

Figur 4: De 6 kapitalene i IR (egen oversettelse, IIRC, 2013)

Hvis fremtidens rapportering er integrert, vil den kunne være av større verdi for leseren ved å gi et bedre bilde av selskapets levedyktighet. Integrert rapportering vil i tillegg kunne bidra til verdiskaping gjennom at organisasjonen tydeliggjør strategi og mål, ser langsiktig på risiko og måloppnåelse og skaper et felles fokus på tvers av organisasjonen (Thornam mfl., 2015, s. 62-69).

Tabell 8 under viser en oppstilling av GRI og IR, og hvordan disse sammenlignes med det tradisjonelle IFRS-rammeverket.

Tabell 8: Sammenligning av rapporteringsformater (egen oversettelse, Schoenmaker mfl., 2019, s. 158)

	IFRS	GRI	IR
Brukere/publikum	Alle eksisterende og potensielle investorer, långivere og andre kreditorer.	Alle interessenter	Kapitalforvaltere og andre som er interessert i foretakets egenskaper til å skape verdi.
Tema og hensikt	Oppstilling av regnskap og resultat	Bærekraftspåvirkning (økonomisk, klima, sosiale forhold og styringspraksis)	Verdiskapelse over tid (på kort-, mellomlang og lang sikt)
Vesentlighet og dens budskap	Informasjonen er vesentlighet dersom den utelatende eller feilaktig kan påvirke brukerne basert på finansiell informasjon om en spesifikk rapporterende enhet. Relevansen er basert på egenskapen eller omfanget av det punktet som informasjonen innehar og den konteksten fra en enkel enhets finansielle rapport.	Organisatorisk-drevet. Rapportens innhold og mål: <ul style="list-style-type: none"> • Organisasjonens ESG påvirkning; eller • Til en viss grad, påvirke evalueringer og beslutninger til interessentene 	Flertrinns prosess: <ul style="list-style-type: none"> • Aktuelle utfordringer påvirker strategien, styringspraksis, resultat og fremtidige prospekter, og blir diskutert av styret. • Formidling av vesentlighet basert på brukerens behov og veiledende prinsipper.
Type rapport	Finansregnskap	Bærekraftsrapport	Integrert rapport

3. METODE

Målet med denne delen av oppgaven er å beskrive på hvordan oppgaven er blitt utviklet og hvordan problemstillingen er besvart. Det vil bli redegjort for forskningsdesign, datainnsamling, validitet og relabilitet til dataene.

3.1 Forskningsdesign

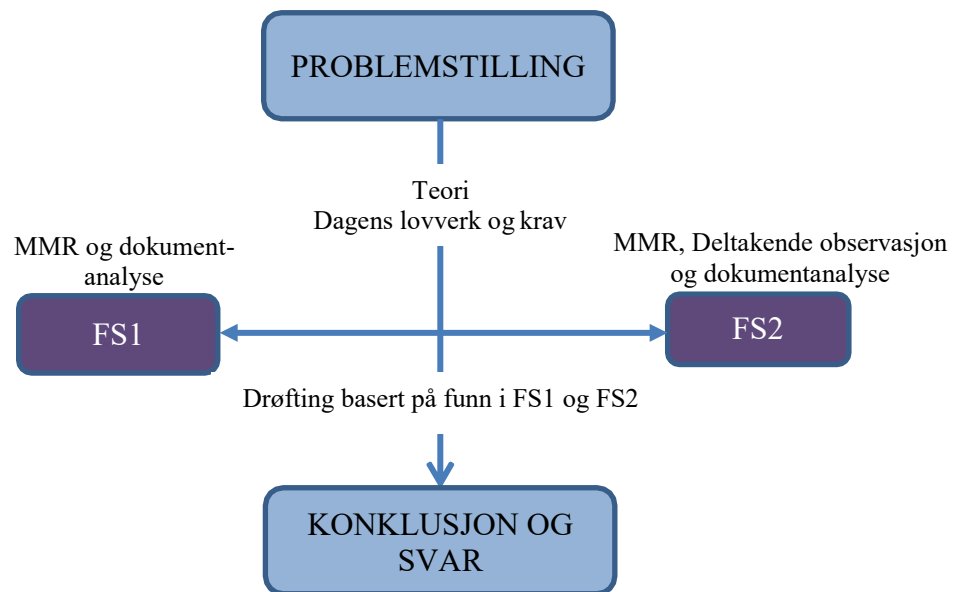
Jeg har valgt å gjennomføre oppgaven som en litteraturstudie. Den er bygd opp på følgende to elementer; observatørrolle og rapporter.

Bakgrunnen for dette er at jeg ønsker å få svar på hvilke utfordringer norske selskaper står ovenfor med det nye lovverket fra EU. Dette har jeg gjort gjennom praktisk bruk og *deltakende observasjon* av måten det nye lovverket blir brukt, samt gjennom egne tolkninger og analyser av den dokumentasjon fra myndighetene.

Å gjennomføre samfunnsvitenskapelige undersøkelser dreier seg om å samle inn, analysere og tolke data (Johannesen mfl. 2020, s. 51). I denne oppgaven har jeg blandet to ulike forskningsmetoder; kvalitative og kvantitative. Det er altså da blitt brukt *Mixed Methods Research* (MMR), som er forskning der forskeren samler, analyserer, tolker og trekker konklusjoner på bakgrunn av både kvalitative og kvantitative data (Johannesen mfl. 2020, s. 256).

Kvalitativ metode brukes når formålet er å *forstå* et fenomen, eksempelvis personlige livserfaringer eller studere hva som gjør forskere til forskere (Johannesen mfl. 2020, s. 52). Dataene som benyttes i kvalitative undersøkelser, kan komme i fra ulike kilder, for eksempel offentlige dokumenter eller dokumenter fra organisasjoner og bedrifter (Johannesen mfl. 2020, s. 53-54). Andre data kan samles inn i forbindelse med en konkret undersøkelse, som ledd i *empiribaserte kvalitative undersøkelser*. Derfor har jeg brukt dokumentanalyse fra eksisterende dokumenter.

Johannesen mfl. (2020) beskriver at *Kvantitativ metode* handler om å *forklare* et fenomen, eksempelvis avdekke generelle lover eller mekanismer. Det er liten eller ingen påvirkning på materialet eller dataene. Her opererer man gjerne med en antakelse om sammenhenger, utleder observerbare konsekvenser, undersøker og konkluderer. Basert på funn blir da antakelsen enten beholdt eller forkastet.

Figur 5: Plan og struktur for metode og analyse

3.2 Datainnsamling

Innsamlede data må analyseres og tolkes. Analyse av kvalitative data består i å bearbeide tekst, mens analyse av kvantitative data skjer ved hjelp av opptelling, der det brukes forskjellige statistiske teknikker (Johannesen mfl. 2020, s. 24). Oppgaven baserer seg på derfor på funn fra analyse av dokumenter, samt erfaringer jeg har med å jobbe med problemstillingen i mine daglige aktiviteter, det vil si deltakende observasjoner.

3.2.1 Dokumentanalyse

Denne oppgaven handler om å adressere hvilke faktorer som påvirker samfunnsansvarsrapportering med det nye EU-regelverket, når det gjelder bærekraftig finans. Problemstillingen er kvalitativt i sine natur. Dermed handler forskningsspørsmålene her hovedsakelig om tolkning og benyttelse av eksisterende og nytt regelverk. Ut ifra dette er det meste av datainnsamlingen basert på dokumentanalyse. Det er derfor brukt hovedsakelig *sekundærdata*, Andersen (egen oversettelse, 2006) forklarer at dette er data som er samlet av andre forskere, undersøkelser, institusjoner og lignende, samt *tertiærdata*; som i følge Blaikie (egen oversettelse, 2019) er data som er samlet inn og i tillegg analysert av andre.

Tabell 9 under viser dokumentene som jeg har brukt i denne oppgaven.

Tabell 9: Dokumenter brukt i forskningen for denne oppgaven

Dokument navn	Relevansen (gjeldende kapitler/sider)	FS	Kilde
Kartlegging av foretakenes bærekraftsrapportering	<i>Dokumentanalyse</i> Undersøkelse fra Finanstilsynet. Side 1-22	1	Finanstilsynet
Årsberetning Equinor 2017, 2018, 2019 og 2020	<i>MMR</i> Rapport om samfunnsansvar	1	Equinor.com
Årsberetning Entra 2017, 2018, 2019 og 2020	<i>MMR</i> Rapport om samfunnsansvar	1	Entra.no
Årsberetning Statkraft 2017, 2018, 2019 og 2020	<i>MMR</i> Rapport om samfunnsansvar	1	Statkraft.no
Årsberetning Hydro 2017, 2018, 2019 og 2020	<i>MMR</i> Rapport om samfunnsansvar	1	Hydro.com
Direktiv 2014/95/EU (NFRD)	<i>Dokumentanalyse</i> Samfunnsansvar – rapporteringskrav Side 1-9	1, 2	EUR-Lex
Taxonomy: Final report of the Technical Expert Group on Sustainable Finance	<i>MMR og dokumentanalyse</i> Teknisk ekspertgruppes rapport om klassifiseringsfordringen. Side 1-60	2	EU-kommisjonen
Høringsnotat om gjennomføring av EU-regelverk om bærekraftig finans	<i>Dokumentanalyse</i> Forslag om ny lov om opplysninger om bærekraft. Side 1-18	2	Finanstilsynet
Direktiv 2019/2088/EU (Offentliggjøringsforordningen)	<i>Dokumentanalyse</i> Forordningen av bærekraftsinformasjon i finanssektoren. Side 1-16	2	EUR-Lex
Direktiv 2020/852/EU (Klassifiseringsforordningen)	<i>Dokumentanalyse</i> Rammeverket for et klassifiseringssystem for bærekraftige aktiviteter. Side 1- 43	2	EUR-Lex
Final Report: Advice on Article 8 of the Taxonomy Regulation	<i>Dokumentanalyse</i> EUs finanstilsyn sin rapport om bruk av klassifiseringsforordningen. Side 1-177	2	ESMA
Taxonomy Report: Technical Annex	<i>Dokumentanalyse</i> Tekniske krav til Teknisk ekspertgruppes sin rapport om klassifiseringsfordringen. Side 1-38	2	EU-kommisjonen
Annex 1 to the EU Taxonomy Climate Delegated Act (siste utkast)	<i>Dokumentanalyse</i> Tekniske krav til Direktiv 2020/852/EU. Side 1-195	2	EU-kommisjonen
Annex 2 to the EU Taxonomy Climate Delegated Act (siste utkast)	<i>Dokumentanalyse</i> Tekniske krav til Direktiv 2020/852/EU. Side 1-295	2	EU-kommisjonen

I tillegg til ovennevnte dokumenter har jeg blant annet nettsidene www.globalreporting.org og <https://globalcompact.no>, til å danne et godt grunnlag for å besvare problemstillingen.

De fire foretakene som er brukt til forskningsspørsmål 1 er Entra, Equinor, Hydro og Statkraft. Jeg har valgt disse fordi alle er store børsnoterte selskaper, med unntak av Statkraft som er statseid (Rosvold, 2019). I tillegg har de både nasjonal og internasjonal virksomhet. Derfor stilles det krav om en viss kvalitet for deres

rapportering, og da særlig samfunnsansvarsrapporteringen som er mest interessant for denne oppgaven.

3.2.2 Deltakende observasjon

I tillegg til dokumentanalysen har jeg benyttet *deltakende observasjon* som min datasamlingsmetode. Gjennom mitt internship og deltidsarbeid hos Nysnø Klimainvesteringer AS har jeg tilegnet meg kunnskap om bærekraft og dens rolle i næringslivet. Ifølge Johannessen (2020) gir deltakende observasjon nærkontakt med det feltet og de situasjonene vedkommende ønsker å få kunnskap om. Jeg har også fått mulighet til å delta på flere eksterne møter med andre bedrifter, departement og organisasjoner hvor tema har vært bærekraft og EU sitt nye rammeverk for bærekraftig finans. Tabell 11 under viser de webinarer jeg har deltatt på.

Tabell 10: Liste over deltakelse på webinarer

Arrangør	Tema	Når
Finans Norge	EUs taksonomi	Aug 2020
Investinor	Hvordan operasjonalisere bærekraft	Nov 2020
PwC	EUs taksonomi	Nov 2020
Nordic Egde	Bærekraft	Nov 2020
KPMG	Workshop: EUs taksonomi	Des 2020
Cicero	Seminar om klimarisiko og rapportering i norske selskaper ¹⁸	Jan 2021
Grønn By	EUs nye regelverk for bærekraftig finans	Jan 2021
UN Global Compact	UNGC Norway's Sustainability Reporting Network event on EU Taxonomy.	Feb 2021

I tillegg til tabellen over, har jeg sett på et webinar holdt av EU Banking and Finance: *Platform on Sustainable Finance* tilgjengelig på YouTube fra 1. mars 2021¹⁹.

Jeg vil dermed bruke min erfaring som deltakende observatør og dokumentanalyse til både forskningsspørsmål 1 og 2.

¹⁸ <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/klimarisiko-og-rapportering-i-norske-selskaper/id2828115/>

¹⁹ <https://www.youtube.com/watch?v=j-ZQolrPsync>

3.3 Relabilitet og validitet

Relabilitet knytter seg til undersøkelsens data; hvilke data som brukes, hvordan de samles inn, og hvordan de bearbeides. Den er kritisk i kvantitative undersøkelser, og det finnes forskjellige måter å teste dataens relabilitet på. Innenfor kvalitativ forskning er krav om reliabilitet lite hensiktsmessig, da det ikke benyttes strukturerte datainnsamlingsteknikker; for eksempel da det er ofte er en samtale som styrer datainnsamlingen. Ifølge Johannessen mfl. (2010, s. 250) er observasjoner klart verdiladet og kontekstavhengige og dermed innebæres det bruk av skjønn. For å styrke påliteligheten gis det en inngående beskrivelse av konteksten. Jeg mener derfor at påliteligheten i denne oppgave er tilstrekkelig for valgte metode, da forskningsprosessen er detaljert beskrevet. Samtidig anser jeg kvaliteten på rapporter og diverse dokumenter som høy, da mesteparten er utviklet av myndigheter og offisielle organer.

Validitet forteller hvor godt, eller relevant, data representerer fenomenet (Johannessen, mfl. 2020, s.43). Med andre ord; det angår studiens gyldighet eller troverdighet. Johannessen mfl. (2020, s.250) forteller at validitet i kvalitative undersøkelser dreier seg om i hvilken grad fremgangsmåter og funn på en riktig måte reflekterer formålet med studien og representerer virkeligheten. To teknikker som øker troverdigheten til slike undersøkelser, er ifølge Guba og Lincoln (1985) *vedvarende observasjon* og *triangulering* (Johannessen mfl., 2020, s. 250). Den førstnevnte handler om å få tilstrekkelig kunnskap gjennom å investere nok tid, for å kunne skille mellom relevant og ikke-relevant informasjon. Her, forsøkte jeg ved triangulering av ulike metoder (dvs. *dokumentanalyse* og *deltakende observasjon*). Jeg har fått god kunnskap om bærekraft og innsikt i EU sitt regelverk om bærekraftig finans gjennom internship. Derfor er troverdigheten ivaretatt gjennom vedvarende observasjon. En delvis bruk av triangulering, gjennom ytterligere bruk av observasjon og rapporter; gjør at validiteten styrkes enda mer. Kildene som er brukt i denne oppgaven er hovedsakelig dokumentasjon publisert fra myndigheter og beretninger fra store selskaper. Datamaterialet anses derfor til å være troverdig.

4. PRESENTASJON AV EMPIRI

I denne delen skal jeg presentere utvalget av data og observasjoner som er samlet inn og analysert. Basert på fremgangsmåten presentert i del emne 3. Metode, vil empiri bli delt inn i forskningsspørsmål (FS) 1 «*Hvilke drivere for bærekraftsrapportering finnes i dag?*» og FS2 «*Hvilke fordeler og ulemper blir det med det nye EU-regelverket om bærekraftig finans?*». Målet med forskningen blir å besvare på problemstilling:

«Hvilke faktorer vil påvirke samfunnsansvarsrapportering ved nytt EU-regelverk om bærekraftig finans?»

Empiri fra FS1 og FS2 vil bli benyttet for å besvare problemstillingen og bli drøftet opp mot valgte teoretiske rammeverk.

Grunnlaget for analysen av økonomiske aktiviteter brukt i FS2 som er tatt med i klassifiseringsforordningen, er hentet fra TEG sin rapport fra 2020. Det har skjedd mindre endringer siden, men hovedpoenget med denne analysen er å belyse bruken av rammeverket.

4.1 FS1: Hvilke drivere for bærekraftsrapportering finnes i dag?

Utgangspunktet for å se på dagens lovverk og hvilke drivere for bærekraftsrapportering, er Finanstilsynet sin rapport "*Kartlegging av foretakenes bærekraftsrapportering*" (2020). Denne rapporten ble laget for å gi et samlet bilde av dagens rapporteringspraksis og se på om innholdet var relevant, konsistent og vesentlig. I tillegg har jeg analysert bærekraftsrapport til 4 norske store selskaper. For å gi et noenlunde sammenlignbart bilde, har jeg basert kartlegging, både av Finanstilsynet sin rapport og min egen forskning, på disse punktene:

- Rapporterer foretaket om bærekraftsinformasjon?
- Egen bærekraftstrategi
- Hvilket rammeverk blir benyttet?
- Bruk av KPI-er
- Hvor har de publisert rapporten?
- Opplysninger om vurderinger knyttet til risiko og vesentlighet

4.1.1 Analyse av Finanstilsynets temarapport

Finanstilsynets kartlegging av foretakenes bærekraftsrapportering ble publisert i august 2020.

Hensikten med kartleggingen var å undersøke hvordan foretakene jobber med bærekraftsrapportering, hvilken informasjon de rapporterer og hvordan denne informasjonen presenteres (Finanstilsynet, 2020, s. 2).

Rapporten gir et samlet bilde av dagens rapporteringspraksis, og vil danne grunnlag for Finanstilsynets videre tilsynsarbeid. Dokumentet er delt opp i 3 deler, hvor den første relaterer seg til det regulatoriske rammeverket, del 2 gjør rede for hovedfunnene fra kartleggingen, og den siste delen er en oppsummering. Undersøkelsen ble sendt ut til 209 foretak, og 193 besvarte på denne. Alle de som hadde svart spørreundersøkelsen var inkludert i OBX-indeksen, altså Oslo børs (Finanstilsynet, 2020, s. 10). Kartleggingen dekket følgende to hovedtema:

1. *Forhold knyttet til bærekraft generelt*
2. *Forhold knyttet til klimarisiko*

Ifølge Finanstilsynet var formålet med kartleggingen å se om foretakene dekker opplysningskravene i rskl §3-3c, og i tillegg har Finanstilsynet brukt NFRD regelverket som referanse, selv om dette regelverket ikke er blitt innført i Norge enda (2020, s. 10). Finanstilsynet begrunner bruk av NFRD ved at de ønsker å se hvilke foretak som rapporterer oppfyller dagens rapporteringskrav, og hvilket foretak som er i tråd med de prinsipper og vurderinger som ligger til grunn i NFRD.

De 193 foretakene som var en del av kartleggingen, er fra følgende bransjer²⁰:

Eiendom	Industri
Energi	IT
Finans	Kommunikasjon
Forbruksvarer	Konsumvarer
Forsyning	Materialer
Helsevern	

---

²⁰ Inndeling av bransjer fra Oslo Børs (Finanstilsynet, 2020, s. 11)

4.1.2 Analyse av et utvalg norske foretak

Jeg har i analysen av et utvalg norske foretak sett på deres bærekraftsrapportering. Hensikten var å gjøre en type analyse for å underbygge Finanstilsynet sin rapport og fremheve hva som egentlig driver foretakene til bærekraftsrapportering. Jeg har analysert samfunnsansvars- og/eller bærekraftsrapporten til følgende foretak fra år 2017, 2018, 2019 og 2020:

Tabell 11: Norske foretak brukt til FSI

Foretak	Bransje
Entra	Eiendom
Equinor	Energi (Olje, gass og vindkraft)
Norsk Hydro	Materialer (Produksjon av aluminiumsprodukter og vannkraft)
Statkraft	Energi (vann, vind, gass, fjernvarme og sol)

Relevant informasjon funnet i rapportene fra disse fire foretakene finnes i vedlegg 1.

Funnene i analysen var basert på disse 8 punktene:

1. *Rammeverk for rapportering*
2. *Antall sider for samfunnsansvars-, bærekrafts- eller ikke-finansiell rapportering*
3. *Bruk av KPI-er for ESG*
4. *Attestert av ekstern revisor*
5. *Kartlegging av CO2-utslipp fra egne aktiviteter*
6. *Tilgjengelighet av bærekraftsrapport*
7. *Forretningsmodell og bærekraftsstrategi*
8. *Opplysninger og vurderinger til risiko og vesentlighet*

Tilgjengelighet til bærekraftsrapport til samtlige foretak er enkel og god. Det aller meste er dokumentert i årsberetningene, samt en GRI-Index-rapport. En enklere oppsummering av foretakenes bærekraftarbeid er også tilgjengelig på nett.

Fra 2018 bruker samtlige foretak GRI sitt rammeverk for rapportering. Entra bruker i tillegg sin bransjestandard EPRA BPA, som er en ytelsesmålingsrapport. Samtlige foretak, med unntak av Statkraft, er medlemmer av TCFD. Gjennomsnitt for antall sider for årene 2017-2020 er:

Tabell 12: Gjennomsnittlig antall sider for bærekraftsrapport

Foretak	Gjennomsnitt antall sider for bærekraftsrapport
Entra	28,75
Equinor	58,25
Norsk Hydro	41,5
Statkraft	49

Alle foretakene har en kartlegging av CO₂-utslipp fra egne aktiviteter. Ingen har nevnt at dette arbeidet er blitt gjort av ekstern aktør, med unntak av Entra sin 2020 rapport. Her har de brukt CICERO til sin CO₂-utslipps kartlegging.

4.1.3 Oppsummering i forskningsspørsmål 1

I tabell 13 under er hovedfunnene fra analysene oppsummert. Finanstilsynet rapporterer at i underkant av 20 % av foretakene ikke rapporterer om bærekraftsinformasjon. Flesteparten av disse foretakene kommer fra finans-, helsevern- og IT-bransjen, og er i omsetningsgruppene kr 0-0,5mrd og kr1-2mrd. I sin kartlegging har også Finanstilsynet også funnet ut at kun 7 foretak har svart bekreftende på alle spørsmål om bærekraft. 8 foretak har svart bekreftende på alle spørsmål om klimarisiko. Til slutt sier rapporten at rapportering av klimarisiko er begrenset og lite kvantitativ.

De fire foretakene brukt i egen forskning gir en tilstrekkelig rapportering om bærekraftsinformasjon og er i henhold til krav fra tabell 4: *NFRD-rapporteringskrav* (s. 16). De har også fått sine bærekraftsrapporter verifisert og attestert (moderat sikkerhet) av ekstern revisjon, med unntak av 2017-bærekraftsrapporten fra Entra.

Oppsummering viser klart en konsekvens av hvordan lovverket er i dag. Rom for egen tolkning gjør at en benytter ulik praksis for å rapportere om samfunnsansvar eller bærekraft.

Tabell 13: Oppsummering hovedfunn i FSI

BESKRIVELSE	FUNN FRA ANALYSE	
	Finanstilsynet	Egen forskning
<i>Rapporterer foretaket om bærekraftsinformasjon?</i>	Ja: 157 Nei: 36	Alle de 4 foretakene rapporterer i henhold til lovverket.
<i>Egen bærekraftstrategi</i>	Ja: 114 Nei: 43	Alle foretakene har en egen bærekraftsstrategi, som også er knyttet til forretningsmodellen deres.
<i>Hvilket rammeverk blir benyttet?</i>	GRI: ca. 33% Annet: ca. 33% Bruker ikke konkrete rammeverk: ca. 33%	Alle foretakene bruker GRI, men bruker ulik metode på presentasjon.
<i>Bruk av KPI-er</i>	Ja: 99 foretak Nei: 58 foretak	Ulik praksis. Equinor og Hydro bruker KPI, mens Entra gjør en egen måling. Statkraft bruker et bærekraftsregnskap.
<i>Hvor har de publisert rapporten?</i>	Årsrapport: 144 Egen bærekraftsrapport: 56 Annet: 37	Alle foretakene bruker årsrapporten og lager en egen bærekraftsrapport. I tillegg publiseres informasjon på internett.
<i>Opplysninger om vurderinger knyttet til risiko og vesentlighet</i>	Ja: 139 Nei: 54 Vesentlighetmatrise: Ja: 75 Nei: 64	Fra 2020 har alle foretakene opplyst om dette, samt laget en vesentlighetsmatrise. Statkraft hadde kun opplysninger om risiko frem til 2020.

4.2 FS2: Hvilke fordeler og ulemper blir det med det nye EU-regelverket om bærekraftig finans?

På grunn av det omfattende nye regelverket om bærekraftig finans fra EU, er analysen i FS2 basert hovedsakelig på klassifiseringsforordningen.

Klassifiseringsforordningen, eller taksonomien, er etter min mening fundamentet i dette rammeverket. Og det er her dikteringen av økonomiske aktiviteter vil skje for hva som anses bærekraftig eller ikke. I punkt 4.2.3 har jeg laget et enkelt eksempel for et fiktivt selskap på hvordan et foretak kan gå frem for å gjennomføre kartlegging mot klassifiseringsforordningen. Å gjennomføre en rapportering basert på et foretaks årsrapport er ikke mulig (eksempelvis foretak fra FS1), på grunn av manglende informasjon i beretningen.

4.2.1 Analyse av klassifiseringsforordningen

De økonomiske aktivitetene som taksonomien danner grunnlag for, er bygget på EU sitt bransjekodesystem; NACE-koder (TEG, 2020, s. 14). Totalt finnes det 1812 aktiviteter som er definert i NACE-systemet, og foreløpig er 70 koder med i klassifiseringsforordningen. Ekspertgruppen som har jobbet med taksonomien, har også identifisert aktiviteter som bidrar betydelig til begrenning av klimaendringer. Disse aktivitetene er nye og foreløpig ikke med i NACE-systemet, og derfor mangler de en kode. Diagram 5 under viser hvor mange NACE-koder som er i henhold til taksonomien (Taxonomy codes Aligned).

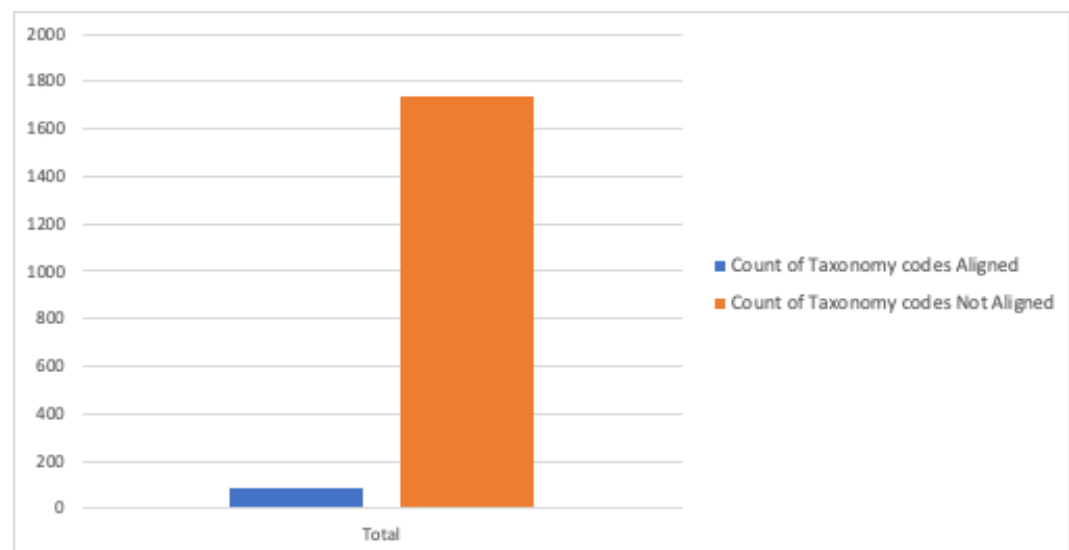

Diagram 5: Antall økonomiske aktiviteter med i EUs taksonomi (Vedlegg 2, Pivot1)

Tabell 14 viser de aktiviteter som ikke er definert i NACE-systemet («No code» og «Not defined»).

Tabell 14: Oversikt over NACE koder i henhold til EUs taksonomi (Vedlegg 2, Pivot2)

Row Labels	Count of Taxonomy codes Aligned	Count of Taxonomy codes Not Aligned
[-] No code	4	
[+] Manufacture of low carbon technologies	1	
[+] Storage of Electricity	1	
[+] Storage of Hydrogen	1	
[+] Storage of Thermal Energy	1	
[-] Not defined	1	
[+] Passenger cars and commercial vehicles	1	
[+] (blank)		1735
[+] With Code	77	
Grand Total	82	1735

De økonomiske aktivitetene som er tatt med i EU-taksonomien, er blitt identifisert på grunn av dens bidrag til seks definerte miljømål. Tabell 15 viser oversikten over miljømålene, og det er mot disse miljømålene det er etablert tekniske krav og kriterier. Foreløpig er det etablert slike krav til miljømål 1 og 2 for at en spesifikk økonomisk aktivitet skal betraktes miljømessig bærekraftig.

Tabell 15: De seks miljømål definert i artikkel 9 (egen oversettelse, Direktiv 2020/852/EU, s. 29)

	1. Begrensning av klimaendringer
	2. Klimatilpasning
	3. Bærekraftig bruk og beskyttelse av vann- og havressurser
	4. Omstilling til sirkulærøkonomi
	5. Forebygging og bekjempelse av forurensing
	6. Beskyttelse og gjenopprettelse av biologisk mangfold og økosystemer

Videre krever klassifiseringsfordringen fire vilkår som må oppfylles for at en spesifikk økonomisk aktivitet er miljømessig bærekraftig. I figur 6 har jeg satt opp disse vilkårene, med beskrivelse av hva som skal dekkes i hvert av dem.

1. Vesentlig bidra til ett eller flere miljømessige mål	• De 6 miljømål (se figur 6)
2. Ikke vesentlig skade noen av de andre miljømessige mål	• Overholde tekniske kriterier (definert i Delegated Acts, annex I og II)
3. Overholde minimumsvilkår til sosiale rettigheter	• OECD's retningslinjer for flernasjonale selskaper • FN's veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter
4. Overholde tekniske screening-kriterer	• Kriterier og terskelverdier som bestemmer hvorvidt en aktivitet oppfyller vilkår 1. og 2.

Figur 6: Vilkår for økonomisk aktivitet er miljømessig bærekraftig definert i artikkel 3 (egen oversettelse, Direktiv 2020/852/EU, s. 27)

I klassifiseringsforordningen er foretakene pliktige til å oppgi hvor mye inntekter, investeringer og operasjonelle kostnader som er knyttet opp mot deres aktiviteter. Det vil si, de aktivitetene som er listet opp i taksonomien. Dersom et foretak har aktiviteter som ikke er i taksonomien, vil det ansees å ikke å være bærekraftig. I tabell 16 under vises en oversikt over de regnskapspostene som det skal føres bærekraftig regnskap mot, og kriterier for disse. Merk at kriteriene er mot de to første miljømålene.

Tabell 16: Regnskapsposter forklart opp mot 2 miljømål (egen oversettelse, TEG, 2020)

Regnskapspost	1. Begrensninger av klimaendringer	2. Klimatilpasning
Inntekter	Kan medregnes der den økonomiske aktiviteten oppfyller vilkårene i taksonomien.	Kan kun medregnes for aktiviteter som muliggjør tilpasning.
Investeringer	Kan medregnes der disse er en del av en plan for å møte vilkårene for vesentlig bidrag.	Kan medregnes der disse er en del av en plan for å møte vilkårene for vesentlig bidrag.
Operasjonelle utgifter	Kan medregnes der disse er en del av en plan for å møte vilkårene for vesentlig bidrag.	Kan medregnes der disse er en del av en plan for å møte vilkårene for vesentlig bidrag.

4.2.2 Gjennomgang og kartlegging av bærekraftig aktiviteter

For at et foretak skal kunne analysere og kartlegge om deres aktiviteter er bærekraftig i henhold til det nye rammeverket, må det gjennom en fem-steps prosess. Hver av disse prosessene må foretas på hver enkelt av de tre nevnte regnskapspostene. Utfallet eller sluttresultatet vil foretaket en prosent sats, som da sier hvor mye av foretakets inntekt, investeringer og operasjonelle kostnader som er i henhold til taksonomien. Rapportering av dette vil føre til mer åpenhet om hvor bærekraftig foretaket er i dag, hvor bærekraftig verdiskapning de har og skal ha i fremtiden. Diagram 6 under viser et eksempel for denne prosessen for et foretaks inntekter, og de fem ulike portene det må igjennom for å være i henhold til krav.

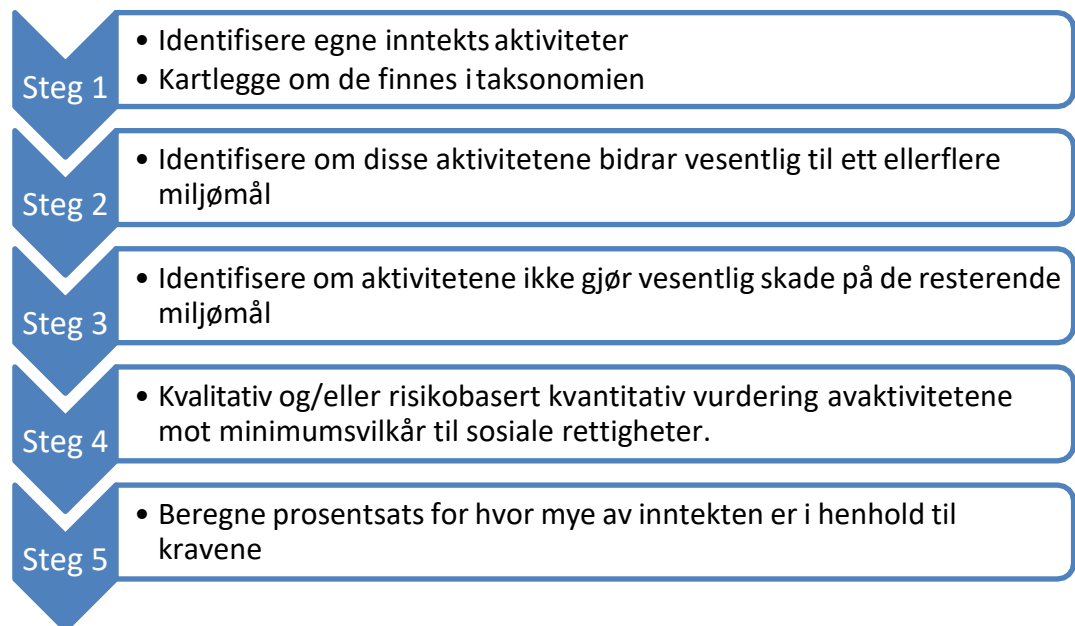

Diagram 6: Gjennomgang og kartlegging av bærekraftig aktiviteter

4.2.3 Anbefaling fra ESMA og eksempel på rapportering av aktiviteter

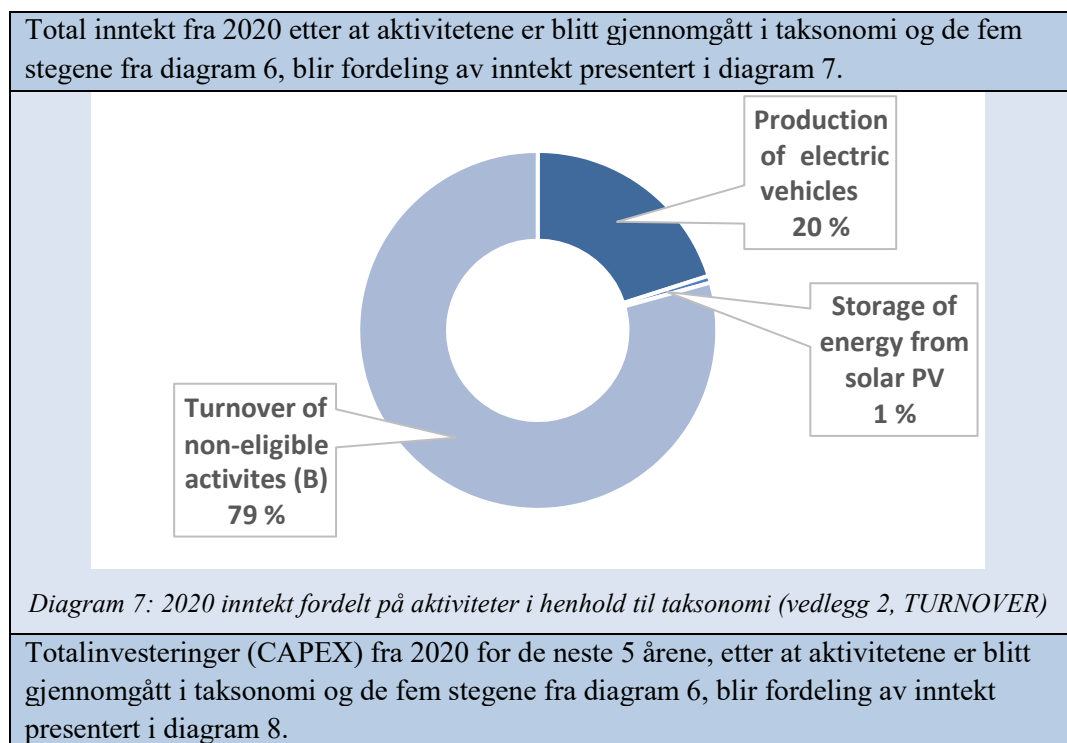
Gjennom deltakende observasjon og dokument analyse, og har det kommet frem visse utfordringer med hvordan steg 5 i diagram 6 skal beregnes. I februar 2021 kom ESMA med sin *Final Report* og råd om artikkel 8 i klassifiseringsforordningen (ESMA, 2021). ESMA som er en del av ESA, er det organet i EU som skal holde tilsyn med foretakene og deres gjennomføring av den nye rapporteringen. I sin rapport forklarer de hvordan et foretak skal gjennomføre utregning og beregning av prosentsats for de bærekraftige aktivitetene. Rapporten

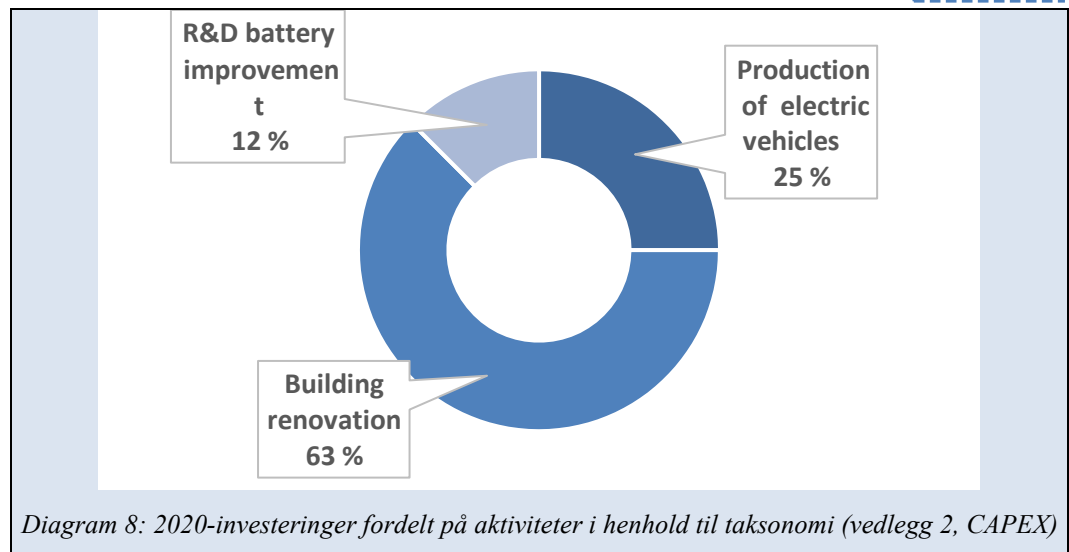

inneholder også de spørsmålene og tilbakemeldingene ESMA hadde fått fra brukere fra EU, og systematisert disse for enklere gjennomlesing. Rapporten inneholder til slutt vedlegg og eksempel for gjennomføring av nødvendig kalkulasjon.

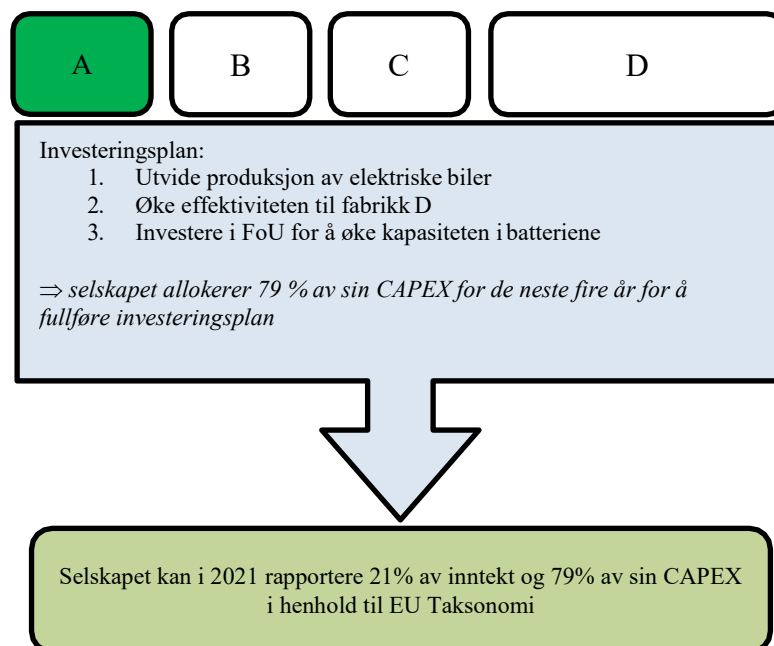
Eksempelet under i tabell 17 er basert på et fiktivt selskap som produserer biler. Bilprodusenten har fire fabrikker (A, B, C og D). I 2020 er det en fabrikk som produserer elbiler, og resterende lager fossildrevne biler. For å øke produksjon av elbiler, allokerer selskapet midler til investeringer i 2020. I tillegg ønsker selskapet å modernisere lokalene til en fabrikk. Disse investeringene skal være klare i 2025. Tabell 18 viser inntektsfordeling i 2025 etter investeringene fra 2020.

Tabell 17: Eksempel på bruk rapportering av taksonomi i 2020 (egen utviklet, tall fra Vedlegg 2)

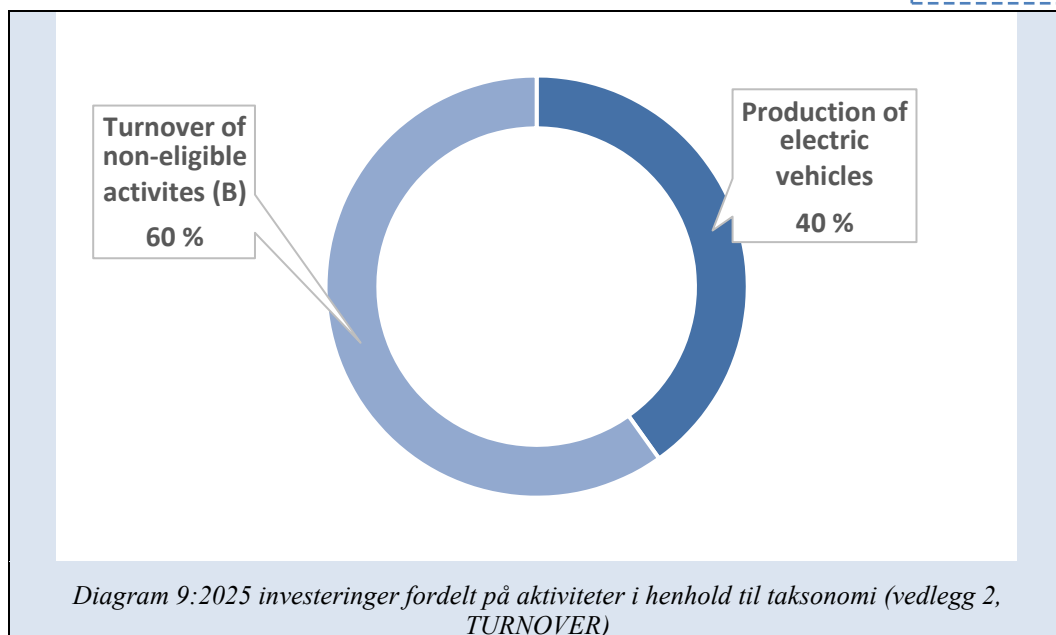
Figur 7 viser da prosessen og rapportering i 2020 for bilprodusenten.

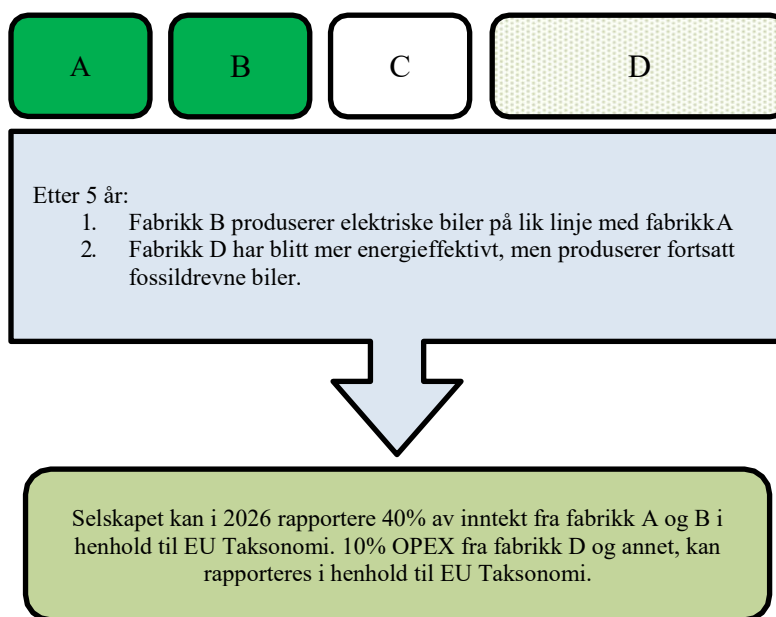
Figur 7: Bruk av EUs taksonomi (egen utviklet, inspirert av EU Banking and Finance)

Tabell 18: Eksempel på bruk av rapportering av taksonomi i 2025 (egen utviklet, tall fra Vedlegg2)

Total inntekt fra 2025 etter at aktivitetene er blitt gjennomgått i taksonomi og de fem stegene fra diagram 6, blir fordeling av inntekt presentert i diagram 9.

Nye operasjonelle kostnader etter oppgradering fra fabrikk D på 10 %, kan nå også rapporteres i henhold til taksonomi. Figur 8 viser da prosessen og rapportering i 2026 for bilprodusenten.

Figur 8: Bruk av EUs taksonomi (egen utviklet, inspirert av EU Banking and Finance)

4.2.4 Oppsummering

Klassifiseringsforordningen vil føre til en mer systematisk tilnærming til åpenheten og tilgjengeligheten av informasjon rundt miljø, sosiale forhold og selskapsstyring, og reduserer asymmetrien av informasjon mellom de ulike

aktørene. Formålet med EU-reglene er å øke oppmerksomheten rundt behovet for å utvikle bærekraftig virksomhet, og det bør derfor forventes å gi en samfunnsmessig gevinst.

Videre vil det føre til betydelig økning av arbeid for foretakene, da særlig kartlegging og datainnsamling av egne aktiviteter opp mot regnskapet.

5. DRØFTING

I dette kapittelet skal jeg drøfte de analyserte funnene presentert i del 4: Empiri. Drøfting og funn skjer basert på relevant teori og opp mot FS1 og FS2.

5.1 Betydning av funn i FS1

Forskningsspørsmål 1 handler om hva som driver foretak og selskaper til bærekraftsrapportering i dag. Selv om det er lovpålagt i regnskapsloven, gis det lite føringer om hvordan denne rapporten skal være. Funn fra forskning er knyttet opp de seks punktene fra kapittelet om empiri.

Rapporterer foretaket om bærekraftsinformasjon?

Vi ser at de aller fleste foretak rapporterer i henhold til kravene, men Finanstilsynet sin kartlegging viser allikevel at ca. 20 % som ikke rapporterer om ikke-finansielle aktiviteter fra deres virksomhet. Samtlige av de fire foretakene som ble brukt i egen forskning rapporterer også som pålagt. Gjennom analysen av de fire foretakene fra 2017 til 2020, har innhold endret seg. Dette ser vi på antall sider i rapportene. I Finanstilsynet sin kartlegging er det ikke forespurt om antall sider. Hvorvidt kvaliteten på innholdet har bedret seg, er vanskelig å konkludere. Det er en komplisert prosess, men en kan anta at den er lik fra år til år, på grunn av rammeverket som er brukt. Endring i antall sider kan komme fra ulike faktorer som påvirker et foretak, slik som beskrevet i diagram 3 (s. 12). Krav fra interessenter og endringer i foretakets strategi, gjør at budskapet endres og tilpasses av de indre og ytre kreftene.

De fire foretakene brukt i analysen kan kobles opp mot Modell A: Verdiskapelse i en tradisjonell økonomi (s. 10). Diagram 1 (s.10) viser utfordringene med innføring av bærekraft inn i dagens økonomiske modell. Dette kan derfor være en årsak til at innholdet i bærekraftsrapporten er i stadig utvikling. I tillegg kan det være derfor myndighetene har ikke satt strenge rammer for denne type rapportering. Frem til nå har det vært rom til å tilpasse og omstille etter eget tempo. De foretakene som ikke rapporterer bærekraftsinformasjon fra Finanstilsynet sin kartlegging, var hovedsakelig fra finans-, helsevern- og IT-bransjen. Derfor er det interessant da disse bransjene ikke nødvendigvis er tunge tradisjonelle industriforetak, men relativt moderne bedrifter med liten omsetning.

Egen bærekraftsstrategi

Hensikten med en bærekraftsstrategi er å koble den opp mot foretakets forretningsmodell. Målet med dette er å sikre en god forståelse av foretakets verdiskaping. Jo mer integrert bærekraftsarbeidet blir i foretaket, jo mer langsiktig verdiskaping i en bærekraftig økonomi blir det, slik som illustrert i diagram 2 (s. 10).

Finanstilsynet skriver i sin rapport at mange foretak har en bærekraftstrategi og prosesser som er forankret i styret og ledelsen. De fire foretakene fra egen analyse har også rapportert om dette.

Ifølge NFRD-rapporteringskrav (tabell 4, s.16) skal denne type informasjon redegjøres. De fire foretakene har fra 2018 brukt GRI sitt rammeverk for bærekraftsrapportering, og denne gir i tillegg retningslinjer for forankring mot strategi, styret og ledelsen.

TCFD gir også en god veiledning for foretak og hvordan presentere forretningsmodell og strategi opp mot foretakets bærekraftsarbeid. I Entra sin 2020-årsberetning (Entra, 2020, s. 182) har de satt opp en god oversikt på dette.

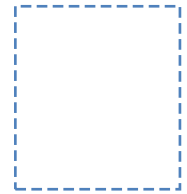
Hvilket rammeverk blir benyttet?

Både Finanstilsynet sin rapport og egenforskning viser at de fleste bruker GRI sitt rammeverk for rapportering av bærekraft. Det siste året har bruk av TCFD blitt mer utbredt. Allikevel er det utfordrende å få en klar oversikt over bærekraftsinformasjon i enten årsberetningene eller bærekraftsrapporten.

Finanstilsynet i sin observasjon nevner at informasjonen ikke er samlet, konsistent eller har en klar kobling til finansiell informasjon (Finanstilsynet, 2020, s. 4). Den er med andre ord ikke lett tilgjengelig og ikke sammenlignbar over tid. Integrert rapportering (IR) kan løse dette, da dette er en mer sammenhengende og effektiv tilnærming til foretakenes redegjørelse.

Bruk av KPI-er

NFRD krever i tillegg rapportering av ikke-finansielle KPI-er. I egen analyse var det noe krevende å tolke disse resultatindikatorerne. Eksempelvis, i Equinors 2020-bærekraftsrapport, finnes det kun KPI for *total frekvens for alvorlige hendelser* (Equinor, 2020, s. 34) og en for *oppstrøms CO₂ – intensitet* (Equinor, 2020, s.20). I motsetning har Entra i sin 2020 årsberetning fått en ekstern aktør til å gå gjennom foretakets klimarisiko.

Hvor har de publisert rapporten?

I egen analyse har foretakene benyttet årsberetning, egen bærekraftsrapport og internett for å kommunisere sin bærekraftsrapportering. Vi ser at Du mfl. (2010) sitt rammeverk for samfunnsansvarskommunikasjon (s. 12), når ut til flere ved bruk av flere kanaler for å lykkes med denne kommunikasjonen både internt og eksternt.

Opplysninger om vurderinger knyttet til risiko og vesentlighet

Et vesentlig innhold i kommunikasjonen som er nevnt i punket over, er knyttet til risiko og vesentlighet, da særlig risiko knyttet til eksponering mot klima og klimaendringer.

Finanstilsynet sin rapport understreker at foretakenes opplysninger som gis, bør være relevante og vesentlige (Finanstilsynet, 2020, s. 4). Bruker man prinsippene i GRI, kan en vesentlighetsanalyse kan en identifisere viktige tema knyttet til bærekraft. Disse temaene kan kobles opp mot FN sine 17 bærekraftsmål og dermed gi foretaket mulighet til presentere sine mål på en systematisk måte.

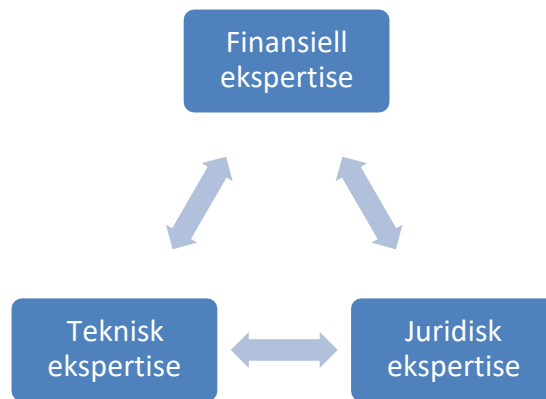
5.2 Betydning av funn i FS2

Det nye rammeverket for bærekraftig finans og da særlig klassifiseringsforordningen, er svært omfattende og kompleks. De nye kravene vil være særlig ressurskrevende på to områder; innhenting av og behandling av data og det generelle samsvaret (compliance) med reglene.

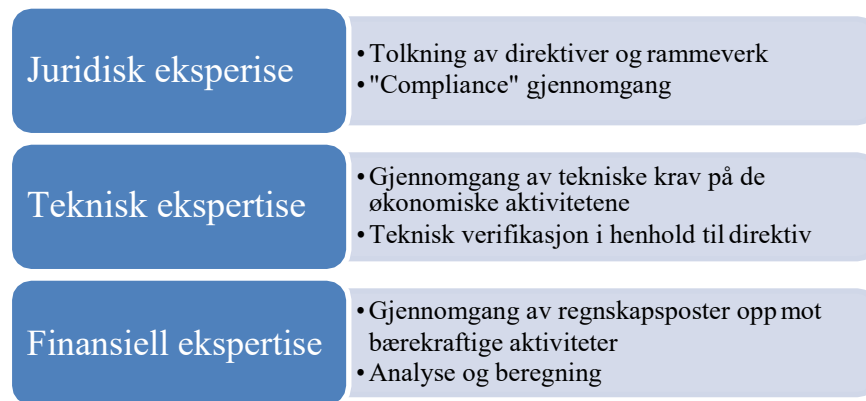
Da regelverket et nytt, er det ikke kommet noen erfaringsbaserte rapporter på gjennomgangen eller utføring av regelverket.

Jeg mener allikevel at det vil kreve store interne og eksterne ressurser hos de berørte foretakene og oppdelingen vil være tredelt. Figur 9 og 10 viser denne oppdelingen, samspillet mellom dem og noen av ansvarsområdene.

Hovedansvaret bør ligge hos finans, med tett koordinering og samspill med de to andre disiplinene.

Figur 9: Oppdeling av berørte ressurser (egen utviklet)

Figur 10: Mulig ansvarsområder for berørte ressurser (egen utviklet)

Juridiske faktorer

Rammeverket er stort og krever tolkning fra juridisk ekspertise. Det er flere forordninger og direktiver, både eksisterende, de nye som er blitt nevnt i denne oppgaven samt kommende nye revisjoner; som skal tolkes sammen. Ikke alle disse berører og er gjeldende for samtlige foretak og selskaper. Derfor må det foreligge en veiledning for hvilket krav som skal brukes for den enkelte. I tillegg vil det i noen tilfeller kreves en due-diligence gjennomføring av minimumsvilkårene til sosiale rettigheter, da særlig mot utenlandske underleverandører og lignende. Disse kravene til minimumsvilkårene viser nå at et foretak er mer forpliktet til det etiske ansvaret, slik som Figur 2: Carrols CSR-pyramide viser. Tidligere har kun det *økonomisk* og *juridisk* ansvar absolutte krav til for en bedrift til å overleve. Nå er også *etisk* ansvar blitt et absolutt krav og spiller en større rolle enn før i det nye rammeverket om bærekraftig finans.

Tekniske faktorer

De tekniske-screening kriteriene finnes i Delegated Act Annex I og II. Det er så langt bare laget tekniske krav til ca. 70 økonomiske aktiviteter, og at de fyller til sammen ca. 500 sider. For å få verifisert at et foretak har aktiviteter som er i henhold til taksonomien, vil de måtte bruke enten intern eller ekstern ekspertise, dette fordi mange av kravene henviser til blant annet ISO-standarder. En av «portene» for å dokumentere at et foretaks økonomiske aktivitet er bærekraftig, vil da være å sikre at denne aktiviteten tilfredsstiller de tekniske kravene som er satt.

Finansielle faktorer

Den kanskje mest krevende av de tre overnevnte områdene vil være det finansielle. Gjennom egen erfaring, har tilgang til regnskapsinformasjon vært en utfordring. Når informasjonen har blitt gjort tilgjengelig, har det igjen vært noe problematisk å plassere den rett i analysen. Regnskapspostene og de aktivitetene som finnes i dem, må passe sammen med de definerte bærekraftsaktivitetene hvis det er mulig. Dersom et foretak ikke gjør en god nok jobb, vil foretaket rapportere en mindre prosentandel i henhold til klassifiseringsforordningen. Hensikten med rammeverket for bærekraftig finans og klassifiseringsforordningen, er å flytte kapitalen over til mer bærekraftig virksomhet. En god og transparent rapport fra et foretak vil kunne tiltrekke investorer. Foretak som enten ikke gjør tilstrekkelig med omstilling eller lager dårlige rapporter, vil på sikt miste investorer og kapital, og i verste fall død ut, som er en underliggende hensikt til EU sitt rammeverk. De som kan omstille seg vil lykkes og samfunnet vil ha en økonomi som vil kunne nå klimamålene som er satt.

ESMA sin rapport om råd til klassifiseringsforordningen sier at foretak kan fortsette å bruke eksisterende regnskapsstandarder, som IFRS. Hvorvidt hvordan taksonomien vil bli utført i de store foretakene, gjenstår å se.

Med dette rammeverket er det nå mulig å gjennomføre Elkington's tredelte bunnlinje modell (Figur 3). EU sitt rammeverk for bærekraftig finans muliggjør nå at bedriftene kan lage bunnlinje på ikke bare økonomi, men også samfunn og miljø. Og i tillegg på et kvantitativt nivå, hvor det er mulig å gjøre en fullverdig sammenligning med andre. Ved å «tvinge» de økonomiske aktivitetene gjennom

de fem stegene (diagram 6), vil kun de som gir langsiktig verdiskapelse i en bærekraftig økonomi, overleve.

5.3 Oppsummering

En har kanskje lenge tenkt at bedriftenes samfunnsansvar har vært nok ved å konsentrere seg om sin kjernevirksomhet. Økt fokus på profitt, å skape jobber og betale skatt har lenge vært modellen i den tradisjonelle økonomien.

Klimaendringer som en konsekvens av økt forurensing og blant annet minkende mangel på mineraler, har gjort at en må tenke anderledes. Økt fokus på samfunn og klima, og kanskje må samfunnet og miljøet prioriteres foran ren avkastning i bedrifter som vil satse på langsiktig verdiskapning.

Å flytte kapital over til en mer klimavennlig økonomi vil gi denne gevinsten på sikt og slik kan man forhåpentligvis nå de klimamålene som er satt i Paris-avtalen. For å lykkes med dette, må det være på plass et rigid system, som må:

- Være basert på vitenskap og er faglig forankret
- Være lett å bruke
- Bidra til omstilling og dekke de viktigste økonomiene, og ikke minst der miljøet beskattes hardest

Det nye rammeverket kan allerede nå hjelpe de som ønsker å starte denne omstillingen. Samtidig kan man tiltrekke ny finansiering og investeringer, ved å tilpasse sin langsiktige virksomhetsstrategi basert på klassifiseringsforordningen. Jeg mener at et av viktigste punktene for EU sitt bærekraftige finans rammeverk er, i tillegg til å nå klimamålene, er langsiktig verdiskapning for bedrifter og foretak. Dette oppsummeres klart i Modell A og B fra side 10 i denne oppgaven. En mer systematisk tilnærming til rapportering for eksempel ved å bruke *Integrert Rapportering* og de seks kapitalene, kan være faktorer som vil påvirke samfunnsansvarsrapporteringen fremover.

6. KONKLUSJON OG VIDERE FORSKNING

I denne oppgaven har jeg forsket på konsekvensene og hvilke faktorer som vil påvirke samfunnsansvarsrapporteringen med det nye EU-regelverket for bærekraftig finans. Forskningen har vært to-delt; den første delen var å presentere hvordan rapporteringen er i dag, mens den andre delen har fokusert mest på klassifiseringsforordningen.

Basert på min forskning og analyse, ser jeg at klassifiseringsforordningen vil bli en stor og komplisert oppgave for foretakene. Eksisterende og nye ressurser må tas i bruk for å lage en rapport basert på taksonomien som viser åpenhet, troverdighet og kvalitet på de økonomiske aktivitetene til et foretak.

En må også se hvordan beretningen skal se ut og hvordan det nye taksonomi-regnskapet skal presenteres. Jeg mener at rammeverket til IIRC og full integrering av finansiell og bærekraftsinformasjon er en interessant måte å løse dette på. Det gir interessentene og leseren et bedre bilde av verdiskapningen til foretaket og et større fokus på den langsiktige strategien. I dag drukner mye av informasjonen i for mange ord i årsberetningene og bruken av «grønnvasking» er for utbredt. Offentliggjørings- og klassifiseringsforordningen kombinert med IR, mener jeg muligens er den mest interessante metoden.

Forslag til videre forskning

Denne studien ble gjennomført på et overordnet nivå, og kun noen få deler om EU sitt rammeverk for bærekraftig finans er blitt nevnt. Derfor vil videre forskning både av de brukte direktivene, men også de andre i rammeverket gi et helhetlig bilde av konsekvensene for foretakene. Det vil fremover komme oppdaterte direktiver og ny IFRS, derfor er det interessant å se om klassifiseringsforordningen kanskje vil spille en enda sterkere rolle kanskje utenfor EU og EØS sine grenser.

Et annen interessant tema med rammeverket i kontekst, er hvordan bedrifter og foretak vil håndtere «stranded assets»; altså de eiendelene som vil ha liten verdi på grunn av overgang til bærekraftig økonomi. Dette er også et tema som Finanstilsynet har nevnt i sin kartlegging om bærekraftsrapportering fra 2020.

REFERANSER

- Andersen, Ib. (2006). *Dataindsamling Og Spørgeteknikker* (1. Utg). Frederiksberg: Samfundslitteratur Press.
- Blaikie, N., & Priest, J. (2019). *Designing Social Research: The Logic of Anticipation* (3. Utg.). Cambridge: Polity Press.
- Du, S., Bhattacharya, C.B., and Sen, S. (2010). *Maximizing Business Returns to Corporate Social Responsibility (CSR): The Role of CSR Communication*. *International Journal of Management reviews*, 12(1), 8-19. <https://doi-org.ezproxy.library.bi.no/10.1111/j.1468-2370.2009.00276.x>
- Carrasco, I. Corporate Social Responsibility, Values, and Cooperation. *International Advances in Economic Research* 13, 454–460 (2007). <https://doi.org/10.1007/s11294-007-9110-2>
- Carson, S. G., Kosberg, N., Skauge, T., & Laudal, T. (2015). *Etikk for beslutningstakere* (1. utg.). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Eccles, Robert G., and Daniela Saltzman. *Achieving Sustainability Through Integrated Reporting*. *Stanford Social Innovation Review* 9, no. 3 (Summer 2011): 56–61.
- Entra. (2018). *Årsrapport 2017*. <https://entra.no/storage/uploads/reports/117/entra-arsrapport-2017-no-web-ny.pdf>
- Entra. (2019). *Årsrapport 2018*. <https://entra.no/storage/uploads/reports/123/entra-annual-report-2018-final.pdf>
- Entra. (2020). *Årsrapport 2019*. <https://entra.no/storage/uploads/reports/130/entra-annual-report-2019-eng-web-ny.pdf>
- Entra. (2021). *Årsrapport 2020*. <https://entra.no/storage/uploads/reports/139/annual-report-2020.pdf>
- Equinor. (2018). *Sustainability Report 2017*. <https://www.equinor.com/content/dam/statoil/documents/sustainability-reports/statoil-sustainability-report-2017-23march.pdf>

Equinor. (2018). *GRI Index 2017*.

<https://www.equinor.com/content/dam/statoil/documents/sustainability-reports/statoil-2017-gri-index-23-03-2018.pdf>

Equinor. (2019). *Sustainability Report 2018*.

<https://www.equinor.com/content/dam/statoil/documents/sustainability-reports/2018/equinor-sustainability-report-2018.pdf>

Equinor. (2019). *GRI Index 2018*.

<https://www.equinor.com/content/dam/statoil/documents/sustainability-reports/2018/equinor-gri-index-2018.pdf>

Equinor. (2020). *Sustainability Report 2019*.

<https://www.equinor.com/content/dam/statoil/documents/sustainability-reports/2019/sustainability-report-2019.pdf>

Equinor. (2020). *GRI Index 2019*.

<https://www.equinor.com/content/dam/statoil/documents/sustainability-reports/2019/equinor-GRI-index-2019.pdf>

Equinor. (2021). *Sustainability Report 2020*.

<https://www.equinor.com/content/dam/statoil/documents/sustainability-reports/2020/equinor-sustainability-report-2020-LR.pdf>

Equinor. (2021). *GRI Index 2020*.

<https://www.equinor.com/content/dam/statoil/documents/sustainability-reports/2020/GRI-index-2020.pdf>

ESMA. (2021). European Securities and Markets Authority. *Final Report: Advice on Article 8 of the Taxonomy Regulation*.

https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma30-379-471_final_report_-_advice_on_article_8_of_the_taxonomy_regulation.pdf

EU Banking and Finance, Platform on Sustainable Finance, (2021, 1 mars). *Session 1: Enabling Transition Finance*. YouTube.

<https://www.youtube.com/watch?v=j-ZQolrPsys>

- EU-Kommisjonen. (u.å.) European Commission. *EU taxonomy for sustainable activities*. https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/sustainable-finance/eu-taxonomy-sustainable-activities_en
- EU-Kommisjonen. (2017). European Commission. *Communication from The Commission, Guidelines on non-financial reporting (methodology for reporting non-financial information)*. 2017/C215/01. [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017XC0705\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017XC0705(01)&from=EN)
- EU-Kommisjonen. (2019). European Commission. *Communication from The Commission, Guidelines on non-financial reporting: Supplement on reporting climate-related information*. 2019/C209/01. [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0620\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0620(01)&from=EN)
- EU-kommisjonen. (2021). European Commission. *Implementing and delegated acts*. https://ec.europa.eu/info/law/sustainable-finance-taxonomy-regulation-eu-2020-852/amending-and-supplementary-acts/implementing-and-delegated-acts_en
- EU Technical Expert Group on Sustainable Finance (TEG). (2020). Technical Report. *Taxonomy: Final report of the Technical Expert Group on Sustainable Finance*. https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/business_economy_euro/banking_and_finance/documents/200309-sustainable-finance-teg-final-report-taxonomy_en.pdf
- EU Technical Expert Group on Sustainable Finance (TEG). (2020). Taxonomy Report: Technical Annex. *Updated methodology & Updated Technical Screening Criteria*. https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/business_economy_euro/banking_and_finance/documents/200309-sustainable-finance-teg-final-report-taxonomy-annexes_en.pdf
- Finanstilsynet. (2020). Høringsnotat om gjennomføring av EU-regelverk om bærekraftig finans. *Forslag til ny lov om opplysninger om bærekraft*. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing-forslag-til-ny-lov-om-opplysninger-om-barekraft/id2781264/?expand=horingsbrev>
- Finanstilsynet. (2020). *Temarapport. Kartlegging av foretakenes bærekraftsrapportering 2020*. https://www.finanstilsynet.no/globalassets/tilsyn/finansiell-rapportering/kartlegging_av_foretakenes_barekraftsrapportering_01092020.pdf

- Global Reporting Initiative. (2021). *Our mission and history*. <https://www.globalreporting.org/about-gri/mission-history/>
- Hydro. (2018). *Annual Report 2017*. <https://www.hydro.com/no-NO/investorer/reports-and-presentations/annual-reports/annual-report-2017/>
- Hydro. (2018). GRI Index 2017. <https://www.hydro.com/Document/Index?name=GRI%20index-2017.pdf&id=258115>
- Hydro. (2019). *Annual Report 2018*. <https://www.hydro.com/no-NO/investorer/reports-and-presentations/annual-reports/annual-report-2018/>
- Hydro. (2019). GRI Index 2018. <https://www.hydro.com/Document/Index?name=GRI%20index%202018.pdf&id=506771>
- Hydro. (2020). *Annual Report 2019*. <https://www.hydro.com/no-NO/investorer/reports-and-presentations/annual-reports/annual-report-2019/>
- Hydro. (2020). GRI Index 2019. <https://www.hydro.com/Document/Index?name=UN%20Sustainability%20Development%20Goals%20and%20Hydro%20review%202019.pdf&id=567037>
- Hydro. (2021). *Årsrapport 2020*. <https://www.hydro.com/no-NO/investorer/reports-and-presentations/annual-reports/annual-report-2020/>
- Hydro. (2021). GRI Index 2020. <https://www.hydro.com/Document/Index?name=GRI%20Index%202020.pdf&id=568460>
- International Financial Reporting Standard. (2021). *Why global accounting standards*. <https://www.ifrs.org/use-around-the-world/why-global-accounting-standards/>
- IIRC (International Integrated Reporting Council). (2013). The International <IR> Framework. <https://integratedreporting.org/wp-content/uploads/2015/03/13-12-08-THE-INTERNATIONAL-IR-FRAMEWORK-2-1.pdf>

- Johannessen, A., Christoffersen, L. & Tufte, P. A. (2020). *Forskningsmetode for økonomiskadministrative fag* (4. Utg.). Oslo: Abstrakt Forlag.
- Kvalnes, Ø. (2012). *Etikk og samfunnsansvar* (1. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.
- Langli, J. C. (2018). *Fra bilag til bruk: innføring i finansregnskap og regnskapsanalyse* (1. utg.). Oslo: Gyldendal.
- Meld. St. 22 (2019-2020). *Finansmarkedsmelding 2020*. Finansdepartementet.
<https://www.regjeringen.no/contentassets/fb21adefal8d419b80bcb32ea65f5e9e/no/pdfs/stm201920200022000dddpdfs.pdf>
- Midttun, A. (Ed.). (2013). *CSR and beyond: a Nordic perspective* (1. Utg.). Oslo: Cappelen Damm akademisk.
- NOU 2016:11. (2016). *Regnskapslovens bestemmelser om årsberetning mv*. Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon Informasjonsforvaltning. <https://www.regjeringen.no/contentassets/8fbc678051644650ad21a46c7e78465e/no/pdfs/nou201620160011000dddpdfs.pdf>
- Regjeringen. (2013). *Samfunnsansvar – rapporteringskrav*.
<https://www.regjeringen.no/no/sub/eos-notatbasen/notatene/2013/okt/samfunnsansvar---rapporteringskrav/id2433373/>
- Regjeringen. (2020). *Green Deal*. <https://www.regjeringen.no/no/sub/eos-notatbasen/notatene/2020/feb/green-deal/id2689681/>
- Regnskapsloven. (2013). Lov om årsregnskap m.v. (regnskapsloven). (LOV-1998-07-17-56). Lovdata. https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1998-07-17-56/KAPITTEL_3#§3-3c
- Regnskap Norge. (2019). *Global Reporting Initiative – en kort innføring*.
<https://www.regnskapnorge.no/faget/artikler/regnskap/global-reporting-initiative---en-kort-innforing/>
- Rosvold, K. A. (2019). Statkraft AS. I *Store norske leksikon*. https://snl.no/Statkraft_AS
- Schoenmaker, D., & Schramade, W. (2019). *Principles of sustainable finance* (1. Utg.). Oxford: University Press.

- Statkraft. (2018). *Årsrapport 2017*. <https://www.statkraft.no/globalassets/0/.com/investor-relations/reports-and-presentations/2017/2017-statkraft-as-annual-report/statkraft-as-arsrapport-2017.pdf>
- Statkraft. (2019). *Årsrapport 2018*. <https://www.statkraft.no/globalassets/0/.com/investor-relations/reports-and-presentations/2018/annual-report-2018/2018-arsrapport-statkraft-as.pdf>
- Statkraft. (2020). *Årsrapport 2019*. <https://www.statkraft.no/globalassets/0/.com/investor-relations/reports-and-presentations/2019/q4-2019/statkraft-as-arsrapport-2019.pdf>
- Statkraft. (2021). *Årsrapport 2020*. <https://www.statkraft.no/globalassets/1-statkraft-public/05-investor-relations/4-reports-and-presentations/2020/q4/statkraft-as-arsrapport-2020.pdf>
- Thornam, H., Mamelund, E. (2015). Hvorfor fremtidens rapportering er integrert. *Magma*, 1/2015, s. 62-69. <https://www.magma.no/hvorfor-fremtidens-rapportering-er-integrert>
- UN Global Compact. (u.å.). *Om oss*. <https://globalcompact.no/om-oss/>
- UN Global Compact. (u.å.). *FNs 10 prinsipper*. <https://globalcompact.no/un-global-compact-10-prinsipper-for-ansvarlig-naeringsliv/>

OVERSIKT OVER VEDLEGG

Vedlegg 1

1.RAMMEVERK FOR RAPPORTERING				
	2017	2018	2019	2020
Equinor	GRI G4	GRI Core, TCFD	GRI Core, TCFD	GRI Core, TCFD
Entra	RL. §3-3c, OBX veiledning om bærekraftsrapportering 1/2016, St.meld. nr.27 (2013-2014)	GRI Core, EPRA BPR	GRI core, TCFD, EPRA BPR	GRI core, TCFD, EPRA BPR
Hydro	GRI G4, TCFD	GRI G4, TCFD	GRI Core, TCFD	GRI Core, TCFD
Statkraft	GRI Core	GRI Core	GRI Core	GRI Core

2.ANTALL SIDER					
	2017	2018	2019	2020	Snitt
Equinor	74	60	33	66	58,25
Entra	20	21 + 3 EPRA målingsrapport	35 + 5 GRI/TCFD + 6 EPRA målingsrapport	39 + 5 GRI/TCFD + 6 EPRA målingsrapport	28,75
Hydro	39	39	43	45	41,5
Statkraft	11 (fra årsberetning) + 16 (Lavutslippsscenario)	21 (fra årsberetning) + 22 (lavutslippsscenario)	21 (fra årsberetning) + 38 (lavutslippsscenario)	29 (fra årsberetning) + 38 (lavutslippsscenario)	49

3. BRUK AV KPI-ER FOR ESG				
	2017	2018	2019	2020
Equinor	Delvis; KPI for HMS	Delvis; KPI for HMS	KPI mot SDG	KPI mot SDG
Entra	Nei, egen måling iht. EPRA	Nei, egen måling iht. EPRA	Nei, egen måling iht. EPRA	Nei, egen måling iht. EPRA
Hydro	Nei	Ja	Ja	Ja
Statkraft	Nei, regnskap for samfunnsansvar	Nei, regnskap for samfunnsansvar	Nei, regnskap for samfunnsansvar	Nei, bærekraftsregnskap

4. ATTESTERT AV EKSTERN REVISOR				
	2017	2018	2019	2020
Equinor	KPMG	KPMG	EY	EY
Entra	Nei	Deloitte	Deloitte	Deloitte
Hydro	KPMG	KPMG	KPMG	KPMG
Statkraft	Deloitte	Deloitte	Deloitte	Deloitte

5.KARTLEGGING AV CO2 UTSLIPP FRA EGNE AKTIVITETER				
	2017	2018	2019	2020
Equinor	Ja	Ja	Ja	Ja
Entra	Ja	Ja	Ja	Ja, CICERO shades of Green
Hydro	Ja	Ja	Ja	Ja
Statkraft	Ja	Ja	Ja	Ja

6.TILGJENGELIGHET AV BÆREKRAFTSRAPPORT				
	2017	2018	2019	2020
Equinor	Egen rapport, GRI index + internett	Egen rapport, GRI index + internett	Egen rapport, GRI index + internett	Egen rapport, GRI index + internett
Entra	Årsberetning	Årsberetning, GRI index	Årsberetning, GRI index	
Hydro	Årsberetning, egen GRI index rapport + internett	Årsberetning, egen GRI index rapport + internett	Årsberetning, egen GRI index rapport + internett	Årsberetning, egen GRI index rapport + internett
Statkraft	Årsberetning + egen rapport + internett	Årsberetning + egen rapport + internett	Årsberetning + egen rapport + internett	Årsberetning + egen rapport + internett

7.FORRETNINGSMODELL OG BÆREKRAFTSSTRATEGI				
	2017	2018	2019	2020
Equinor	Ja	Ja	Ja	Ja
Entra	Ja	Ja	Ja	Ja
Hydro	Ja	Ja	Ja	Ja
Statkraft	Ja	Ja	Ja	Ja

8.OPPLYSNINGER OG VURDERINGER TIL RISIKO OG VESENTLIGHET				
	2017	2018	2019	2020
Equinor	Ja	Ja	Ja	Ja
Entra	Ja	Ja	Ja	Ja
Hydro	Ja	Ja	Ja	Ja
Statkraft	Delvis (kun risiko)	Delvis (kun risiko)	Delvis (kun risiko)	Ja

Vedlegg 2

Excel fil: Vedlegg 2.xlsx:

- Ark 1: Pivot1
- Ark 2: Pivot2
- Ark 3: Turnover_example
- Ark 4: Data
- Ark 5: Taxonomy Codes
- Ark 6: Master data_NACE

Ark 3 og 4 er selvlaget basert på ESMA sitt forslag. Alle kalkulasjoner og formler i disse to regnearkene er laget selv, da ESMA sin mal kun er blitt presentert i et dokument og ikke i et Excel-ark.